

Projectverslagen 2004

Programma 394 -
Natuurplanbureau functie

J.W. Eimers (samenstelling)

werkdOCUMENTEN

wot

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu

WAGENINGENUR
For quality of life

Projectverslagen 2004

Programma 394 - Natuurplanbureau functie

J.W. Eimers (samenstelling)

Werkdocument 1

Wettelijke **O**nderzoekstaken Natuur & Milieu

Wageningen, juli 2005

De reeks 'Werkdocumenten' bevat tussenresultaten van het onderzoek van de uitvoerende instellingen voor de Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu). De reeks is een intern communicatiemedium en wordt niet buiten de context van de WOT Natuur & Milieu verspreid. De inhoud van dit document is vooral bedoeld als referentiemateriaal voor collega-onderzoekers die onderzoek uitvoeren in opdracht van de WOT Natuur & Milieu. Citeren uit deze reeks is dan ook niet mogelijk. Zodra eindresultaten zijn bereikt, worden deze ook buiten deze reeks gepubliceerd. De reeks omvat zowel inhoudelijke documenten als beheersdocumenten.

Werkdocument 1 is geaccepteerd door Paul Hlnssen, opdrachtgever namens de WOT Natuur & Milieu.

©2005 **Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu**

Postbus 47, 6700 AA Wageningen

Tel: (0317) 47 78 44; Fax: (0317) 42 49 88

De reeks Werkdocumenten is een uitgave van de unit Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, onderdeel van Wageningen UR. Dit rapport is verkrijgbaar bij het secretariaat. Het rapport is ook te downloaden via www.wotnatuurenmilieu.wur.nl

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, Postbus 47, 6700 AA Wageningen

Tel: (0317) 47 78 44; Fax: (0317) 42 49 88; e-mail: info@npb-wageningen.nl;

Internet: www.wotnatuurenmilieu.wur.nl

Voorwoord

In 2004 heeft Wageningen UR weer een groot aantal projecten uitgevoerd in het kader van het WOT programma 394 (Natuurplanbureau functie). De resultaten van deze projecten hebben alle hun weg gevonden in de diverse producten van het Milieu- en Natuurplanbureau en Natuurplanbureau – vestiging Wageningen, zoals de jaarlijkse Natuurbalans, verschillende ad hoc adviezen, werkdocumenten en planbureaustudies.

Ter verantwoording van de besteding van de beschikbare middelen is voor elk project een beknopt verslag gemaakt. Deze verslagen zijn hier gebundeld. In elk verslag staan voor het desbetreffende project de administratieve gegevens en een beknopte inhoudelijke beschrijving van het doel en het behaalde resultaat.

Paul Hinssen

Inhoud

Projectnummer	Projectleider	Projecttitel	Pagina
230003-20	Joost Tersteeg	Projectteam Natuurbalans 2004	9
230003-21	Hans Farjon	Landschap	11
230003-22	Dick Melman	Thema weidevogelbeleid	12
230003-23	Marlies Sanders	Beleidsevaluatie EHS	13
230003-24	Lammert Kooistra	Logistieke ondersteuning NB2004	14
230003-25	Florence van den Bosch	Thema actoren voor de Natuurbalans	15
230003-26	Irene Bouwma	Bijdrage Internationaal	16
230003-27	Dick Melman	Weidevogels	17
230003-28	Joep Dirkx	Vorbereiding Natuurbalans 2005	18
230004-01	Dick Melman	Thema effectiviteit natuurbeheer (SAN & SN)	19
230005-02	Bram ten Cate	Bijdrage aan Natuurcompendium 2004	20
230006-04	Peter Reijnders	IWC 2004	21
230006-05	Peter Reijnders	Ascobans 2004	23
230007-03	Wiebren Kuindersma	Soorten- en gebiedenbeleid	25
230008-04	Igor Staritsky	Ontwerp Integrale Ark m.b.t. hotspots	27
230009-13	Harry Dijkstra / Lammert Kooistra	ME-AVP Coördinatie 2004	30
230009-14	Harry Dijkstra	ME-AVP Indicatoren 2004	32
230009-15	Jaap de Gruijter	Handboek Monitoring 2004	34
230009-16	Eddy Weeda	Atlas Plantengemeenschappen 4	35
230009-17	Lammert Kooistra	ME-AVP Informatiemodel en gegevensvoorziening 2004	37
230009-18	Harry Dijkstra / Lammert Kooistra	ME-AVP Informatiebehoefte beleid 2004	39
230009-19	Henk Meeuwssen	Site omgeving	41
230009-20	Janneke Roos-Klein Lankhorst	Monitoring Schaal	42
230009-21	Herman Agricola	MKGRis, Beheer 2004	44
230010-03	Marlies Sanders	Overige ecologisch advies	46
230011-07	Karin Sollart	Beleidsevaluatie NME	48
230012-08	Saskia Ligthart	Begeleiden onderbouwend onderzoek	50
230012-09	Florence van den Bosch	Natuur en beleidsprocessen	51
230012-10	Florence van den Bosch	Actoren	52
230013-02	Saskia Ligthart	Kosteneffectiviteit 2004	53
230013-03	Henk Smit	Natuuraandelen	54
230014-02	Wim Lammers	Ontwikkeling Quick Response	56
230015-04	Wim Lammers	Quick Response Adviezen	57
230016-04	Hans Farjon	GIOS	58
230016-05	Hans Farjon	Evaluatie Nota Ruimte	59
230017-05	Harm Houweling	Kennismanagement NPB 2004	60

230017-06	Jan Klijn	ARK	62
230018-02	Bram ten Cate	IMP Communicatie 2004	63
230019-03	Lammert Kooistra	Duurzame informatievoorziening NPB (DINO)	65
230020-03	Joep Dirkx	Kennisbasis Landschap	67
230021-02	Marjon Hinssen	Secretariaat	69
230022-02	Paul Hinssen	NPB Management 2004	70
230022-03	Tia Hermans	GMO (Gen. Manipulatie)	72
11025-01	Wieger Wamelink	DSS multiple stress	74
LEI 20022	Tanja de Koeijer	TA Agrarisch natuurbeheer (doorgeschoven van 2003)	75
LEI 20111	Hans van Meij	Bijdrage duurzaamheidsverkenning (doorgeschoven van 2003)	76
LEI 20141	Aris Gaaff	Detachering Natuurplanbureau (doorgeschoven van 2003)	78
LEI 20178	Marc-Jeroen Bogaardt	EU-geldstromen voor natuur in Nederland	79
LEI 20194	Tanja de Koeijer	TA Natuurbeheer	80
LEI 20195	Tanja de Koeijer	TKM-LEI	81
LEI 20196	Tanja de Koeijer	Natuurbeheer onderbouwend onderzoek	82
LEI 20225	Teunis van Rheenen	Kosteneffectiviteit LEI	83
LEI 20227	Floor Brouwer	Programmamanagement 394	85
LEI 20259	Aris Gaaff	Uitgave LNV en LEI-expertise	86
LEI 20279	Aris Gaaff	Bijdrage Internationaal LEI	88
LEI 20286	Marcel Betgen	LOG Ondersteuning NPB 2004	89
LEI 20307	Huib Silvis	Hoofdstuk actoren in NB 2004	90
LEI 20332	Tanja de Koeijer	Profiel deelnemers AN en WLO- scenario's	91
LEI 20339	Tom Kuhlman	ME-AVP	93
LEI 40147	Liesbeth Balk- Theuws	Natuurbalans 2004	94
PRI 7100301901	Pieter Vereijken	TKM-PRI	95
PRI 7100301902	Pieter Vereijken	Opsporing en karakterisering van soortenrijke plekken	96
PRI 7100301903	Hein Korevaar	PRI-Programmamanagement	99
PRI 7100301904	Bert Lotz / Clemens van de Wiel	GMO	100
PRI 7200013000	Michiel Jansen	Algoritmen voor stochastische gevoeligheidsanalyse	102

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema:	Wettelijke producten *)
Projecttitel:	Projectteam Natuurbalans 2004
Projectnummer:	230003-20
Projectleider:	Joost Tersteeg
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNv-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNv-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

De Natuurbalans is een jaarlijkse uitgave in boekvorm en geeft een evaluatie van het natuur-, bos- en landschapsbeleid tegen de achtergrond van de huidige toestand. Het projectteam had als doel het proces van tot stand komen van de Natuurbalans te coördineren en te faciliteren. Daartoe diende de inzet van de projectleider (0,9 fte) en de projectsecretaris (0,7 fte). Ook diende het project als kapstok voor diverse kortlopende adviesaanvragen en ondersteunende activiteiten.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Het project heeft via de inzet van de projectleider en projectsecretaris een belangrijke bijdrage geleverd aan het tot stand komen van de Natuurbalans 2004. De projectsecretaris was verantwoordelijk voor de logistieke en secretariële ondersteuning van het proces. De projectleider was, samen met de projectleider Natuurbalans van het MNP-RIVM, verantwoordelijk voor de algehele coördinatie, de inhoudelijke aansturing, de communicatie en de (eind)redactie en presentatie.

Het project heeft via de inzet van de projectleider, de projectsecretaris en ondersteunende bijdragen van andere Natuurplanbureau medewerkers een workshop georganiseerd rond het thema 'Actoren in Natuur en Landschap'. Deelname bedroeg ca. 50 personen uit de wereld van beleidsvoorbereiding en -uitvoering, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, financiers, etc.

Project 230003-20 heeft de coördinatie en aansturing verzorgd van een 10-tal andere Natuurplanbureau projecten die toeleverend waren aan de Natuurbalans, n.l. de projecten 230002-21 t/m -27 (Alterra) en 2025900, 2027900, 4014700, 2030700, 2002300 en 2014100 (LEI).

Voor een groot aantal onderwerpen is kortlopend advies geleverd. De belangrijkste hiervan (qua capaciteitsinzet) waren: 'realisatie en versnippering EHS' (Lammers), 'recreatie' (Goossen), 'NME' (Sollart) en 'Weidevogels' (Melman).

Ter ondersteuning van de redactie van het boek is binnen project 230003-20 een journalist aangetrokken (Martin Woestenburg).

De Natuurbalans 2004 is op 16 september in Nieuwspoort gepresenteerd en aangeboden aan DG vd Zande van LNv. De Natuurbalans is ook gepresenteerd en nader toegelicht bij de Raad voor het Landelijk Gebied, EC-LNv, het MNP-RIVM en Alterra. Een afspraak bij de VROM-raad kon vanwege agendaproblemen van de raad

niet doorgaan.

Behalve in boekvorm, is de Natuurbalans 2004 ook gepubliceerd als interactief webdocument

(http://www.rivm.nl/milieu/natuurbalans_verkenning/natuurbalans/index.jsp).

Tevens is een Engelstalige samenvatting samengesteld en via de MNP-RIVM website gepubliceerd.

Verschenen rapportages:

Natuurbalans 2004

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 214.000 + 15.000 RIVM (planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 246.285 (realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: RIVM

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)

Projecttitel: Landschap

Projectnummer: 230003-21

Projectleider: Hans Farjon

Uitvoerende instellingen: Alterra

Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur

Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Rapportage over de toestand van landschap, recreatie en beleving, de voortgang van beleid ten aanzien van landschap, recreatie en ruimte en perspectieven die Nota Ruimte en instrumentarium RO bieden

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Verschenen rapportages:

Farjon, J.M.J., V. Bezemer, S. Blok, C.M. Goossen, W. Nieuwenhuizen, W. de Regt, S. de Vries. 2004. Groene ruimte in de Randstad; een evaluatie van rijksbufferzone- en randstadgroenstructuurbeleid. Achtergronddocument bij Natuurbalans 2004. Planbureau-rapport 6, Natuurplanbureau vestiging Wageningen.
Roos-Klein Lankhorst, J., W. Nieuwenhuizen, M.H.I. Bloemmen, S. Blok & J.M.J. Farjon. 2004. Verstedelijking en landschap 1989-2000: Berekende, waargenomen en verbeelde effecten van bebouwing. Alterra, Wageningen. Rapport 1056.
Natuurbalans 2005, hoofdstukken 3 (landschap en ruimtegebruik) en 4 (groene ruimte in de Randstad)

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 81.000(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 75.559(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Thema weidevogelbeleid
Projectnummer: 230003-22
Projectleider: Dick Melman
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Evaluatie weidevogelbeleid tbv meibalans

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Tekstplan tbv meibalans

Verschenen rapportages:

PB-rapport: geen

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 45.000 + 15.000 RIVM(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 45.334(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: RIVM
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Beleidsevaluatie EHS
Projectnummer: 230003-23
Projectleider: Marlies Sanders
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Het natuurplanbureau volgt jaarlijks de voortgang van de EHS en rapporteert daarover in de natuurbalans. Dit project heeft als doel de ontwikkelingen in de realisatie van EHS doelstellingen te analyseren en te vertalen naar de effecten in het terrein. De onderwerpen van deze beleidsevaluatie die in dit rapport aan de orde komen zijn: planologische veiligstelling bij provincies en gemeenten, de ruimtelijke samenhang van de EHS, gebiedsgerichte samenwerking en de mate van realisatie in het veld. Een tweede onderwerp is het ganzenbeleid omdat er dit jaar overgeschakeld wordt van schadevergoedingen naar structurele opvang. De resultaten zijn gebaseerd op literatuurstudie, interviews met sleutelpersonen van belanghebbende organisaties en GIS-analysen van de natuurdoelenkaart.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Kennisoverdracht: zie schema natuurbalans
Binnen het deelproject zijn de contacten bilateraal geweest vanwege de diversiteit aan onderwerpen.

Verschenen rapportages:

Natuurbalans 2004
Sanders, M.E. W. Geertsema, M.E.A. Broekmeijer, R.I. van Dam, J.G.M. van der Gref-van Rossum en H. Van Blitterswijk, 2004. Beleidsevaluatie Ecologische Hoofdstructuur en ganzenbeleid. Achtergronddocument bij Natuurbalans 2004. Planbureaurapport 11 Natuurplanbureau Wageningen.

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 90.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 90.872(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Logistieke ondersteuning NB2004
Projectnummer: 230003-24
Projectleider: Lammert Kooistra
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

- Coördinatie en ondersteuning van de productie van de Voorjaarsbalans Natuurbeleid en de Natuurbalans 2004 van het deel welke door Alterra-medewerkers moet worden aangeleverd.
- Geografische data, nodig voor de Voorjaarsbalans Natuurbeleid en de Natuurbalans 2004, inwinnen, eventueel verwerken, opslaan en beheren en beschikbaar stellen voor de betrokken onderzoekers en projectleiders.
- Kaarten en grafieken van Alterra voor de Natuurbalans 2004 aanleveren aan het IMP-RPT.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Alle kaarten en grafieken die door Alterra moeten worden aangeleverd voor de Voorjaarsbalans Natuurbeleid zijn uiterlijk 7 april 2004 en die voor de Natuurbalans uiterlijk 5 juli 2004 in definitieve vorm en in het juiste formaat aangeleverd aan het IMP-RPT.

Daarnaast zijn nog ter ondersteuning van de presentaties van de NB2004 aanvullende kaarten gemaakt.

Verschenen rapportages:

Geen rapportages

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 25.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 25.997(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Thema actoren voor de Natuurbalans
Projectnummer: 230003-25
Projectleider: Florence van den Bosch
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Doel: het thema actoren in Natuurbalans 2004 inhoudelijk vorm geven.
Inhoudelijke beschrijving: informatie is verzameld ten behoeve van het beantwoorden van twee vragen uit de Kaderbrief: 1) welke strategische ruimte is er om het natuurbeleid te versterken en welke allianties van actoren zijn hiervoor geschikt? 2) Welk bestuurlijk niveau is optimaal? Deze vragen worden ten dele beantwoord.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Het thema "actoren" is in de Natuurbalans 2004 geland; integraal in alle hoofdstukken is, aansluitend op het onderwerp en onderzoek in de verschillende hoofdstukken, een stukje "actoren meegenomen. Er is een soort van concluderend hoofdstuk "actoren" opgenomen als afsluiting.
De vragen uit de Kaderbrief zijn niet volledig beantwoord. In PB-rapport 3 wordt onder meer aangegeven welke deelvragen wel beantwoord zijn en welke kennis ontbreekt om de vragen volledig te beantwoorden.

Verschenen rapportages:

Planbureau rapport 3: Actoren (in concept)
Achtergronddocument bij de Natuurbalans 2004

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 80.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 66.111(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Bijdrage Internationaal
Projectnummer: 230003-26
Projectleider: Irene Bouwma
Uitvoerende instellingen: Alterra, LEI (gefinancierd via eigen NB-project)
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Het deelproject heeft een bijdrage geleverd over de beleidsuitvoering van het beleid rond de Natura 2000 gebieden, over de EU als actor in het Nederlands natuurbeleid als ook de actoren die een rol spelen in de uitvoering van het gebieden en soortenbeleid. In het kader van het onderzoek is een beschrijving gegeven van:

- stand van zaken aanwijzing N 2000 gebieden
- ligging v/d N 2000 gebieden in regio's in NL
- eigendom en beheerssituatie v/d N 2000 gebieden
- Benodigd beheer
- huidige afgesloten SN en SAN-pakketten in de N 2000 gebieden
- Omliggend grondgebruik van N 2000 gebieden
- Europese geldstromen (o.a. ook LIFE als instrument voor N 2000 gebieden)

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Hoofdstuk "EU-beleid" in de Natuurbalans

Verschenen rapportages:

PB-rapport 4 "Implementatie van EU-natuurbeleid en fondsen in Nederland
Achtergronddocument bij Natuurbalans 2004"

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 69.560(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 73.674 (realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Weidevogels
Projectnummer: 230003-27
Projectleider: Dick Melman
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Evaluatie weidevogelbeleid, tbv septemberbalans

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Tekst(plan) tbv septemberbalans (vervolg van 230003-22)

Verschenen rapportages:

Melman, Th.C.P., A.G.M. Schotman, S. Hunink, 2004. Evaluatie weidevogelbeleid. Achtergronddocument bij natuurbalans 2004. Planbureaurapporten 9. NMP/Alterra,

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 15.000(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 14.938(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Voorbereiding Natuurbalans 2005
Projectnummer: 230003-28
Projectleider: Joep Dirkx
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Doel was: Een geannoteerde inhoudsopgave voor de Natuurbalans 2005 opstellen en deelprojecten voor de Natuurbalans 2005 te formuleren.

Het MNP heeft de wettelijke taak jaarlijks een Natuurbalans te publiceren. Om de werkzaamheden in 2005 tijdig te kunnen laten starten is in 2004 al een project gestart om de voorbereiding van de Natuurbalans 2005 van start te kunnen laten gaan. Het resultaat daarvan was een geannoteerde inhoudsopgave en een lijst met deelprojecten en beoogde deelprojectleiders.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Resultaat is een geannoteerde inhoudsopgave, onderzoeksvragen voor deelprojecten en overeenstemming daarover met deelprojectleiders en een projectteambijeenkomst met kernteam en deelprojectleiders.

Verschenen rapportages:

Geannoteerde inhoudsopgave Natuurbalans 2005

Startdatum: 01-09-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 18.200(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 14.194(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Thema effectiviteit natuurbeheer (SAN & SN)
Projectnummer: 230004-01
Projectleider: Dick Melman
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Onderzoek (ex ante) naar de effectiviteit van de SAN en SN, dit mede in het kader van de beleidsombuiging 'van verwerving naar beheer'.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Presentatie op miniconferentie. Concept rapport gereed.

Verschenen rapportages:

Planbureaurapport 9
Melman, Th.C.P., A.G.M. Schotman & S. Hunink
Evaluatie weidevogelbeleid, achtergronddocument bij natuurbalans 2004

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 53.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 50.825(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Bijdrage aan Natuurcompendium 2004
Projectnummer: 230005-02
Projectleider: Bram ten Cate
Uitvoerende instellingen: Alterra, LEI, ASG
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Coördineren van WUR-bijdragen aan het Natuurcompendium. Maken en redigeren van teksten en figuren hiervoor, in 2004 voornamelijk voor de Nederlandstalige versie van de indicatoren. Als teamlid bijdragen leveren in het projectteam Milieu- en Natuurcompendium.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Redactiewerk (NL) aan figuren en teksten, met name voor het onderdeel Landschap. Coördinatie update van diverse indicatoren.

Verschenen rapportages:

Website Natuurcompendium (Nederlandstalig)
Van ongeveer 40 bestaande indicatoren zijn geactualiseerde teksten en figuren als concept aangeleverd. Deze komen in 2005 op het web.

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 51.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 34.530(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: IWC 2004
Projectnummer: 230006-04
Projectleider: Peter Reijnders
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Drs. J.W. Snee, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Dit project is bedoeld om een bijdrage te leveren aan de realisatie van het geformuleerde Nederlandse overheidsbeleid t.a.v. het beheer van walvissen. Het geëigende internationale forum is de Internationale Walvisvaart Commissie (IWC). Door deelname aan het Wetenschappelijk Comité (WC) van de IWC, wordt het aan de Commissie aangeboden wetenschappelijk advies betreffende beheer van alle walvissen, mede bepaald door het Nederlands standpunt dienaangaande. Alterra, in de persoon van P. Reijnders, is door LNV-Directie Natuur, aangewezen als lid van het WC en als wetenschappelijk adviseur voor de Nederlandse delegatie tijdens de jaarlijkse Commissie bijeenkomsten. Door dit laatste wordt de delegatie ondersteund in haar besluitvorming. Naast de jaarlijkse zittingen van het WC en de Commissie, wordt ook in de interim-periode deelgenomen aan activiteiten binnen diverse werkgroepen van de IWC.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Conform het activiteitenplan 2004 zijn werkzaamheden uitgevoerd zoals die waren aangegeven. Daarnaast zijn *ad hoc* wetenschappelijke adviezen verstrekt aan de Directie Natuur van LNV, inzake aan zeezoogdieren gerelateerde beheerskwesties. De hoofdmoot van de activiteiten in 2004 heeft bestaan uit het deelnemen aan de werkzaamheden binnen het Wetenschappelijk Comité (WC) van de Internationale Walvisvaart Commissie (IWC).

Dat hield in voornamelijk in de deelname aan de zittingen van het WC die dat jaar in Sorrento (Italië), van 28 juni tot 9 juli hebben plaatsgevonden (voor verslag van onderzoek in Nederland en verslag van de zittingen, zie verderop). Volgend op de zittingen van het WC is de jaarlijkse bijeenkomst van de Walvisvaart Commissie zelf gehouden, 19 tot en met 22 juli, eveneens in Sorrento, en daar heeft de Nederlandse afgevaardigde in het WC als wetenschappelijk adviseur van de Nederlandse delegatie deelgenomen.

Verdere werkzaamheden in het kader van het functioneren van de Nederlandse afgevaardigde in het WC zijn de voorbereidingen en deelname aan de Habitat Degradation Workshop, van 12-15 November, in Siena (Italië) en het voorzitten van de Steering Group die de uitwerking van het IWC-Pollution 2000+ project trekt (voor verslag zie verderop).

De *ad hoc* wetenschappelijke adviezen aan de Directie Natuur van LNV hebben veelal een vertrouwelijk karakter en zullen hier niet in detail worden besproken. Zaken die vooral de aandacht trokken was de uitbreiding van de walvisjacht door Noorwegen waar ook kamervragen over zijn gesteld, verder de walvisjacht door IJsland en de opstelling van de Nederlandse delegatie tijdens de Commissie vergadering, om uit de

impasse te geraken die al jaren in de IWC bestaat over het invoeren van een nieuw beheersregime.

Over diverse zaken verband houdend met het functioneren van de IWC en andere (inter)nationale beheerskwesties aangaande zeezoogdieren, is veelvuldig contact geweest met de contactpersoon voor de IWC binnen de LNV-Directie Natuur, ir. H. Eggink.

Verschenen rapportages:

Reijnders, P.J.H. 2004. Netherlands Progress Report on Cetacean Research, May 2003 – May 2004, with statistical data for the calendar year 2003. SC/56/Prog Rep The Netherlands, 4pp.

Reijnders, P.J.H. 2004. Verslag van de zittingen van het Wetenschappelijk Comité (WC) van de Internationale Walvisvaart Commissie (IWC) gehouden in Sorrento, Italië, 28 juni tot 9 juli 2004. Intern verslag naar LNV.

Reijnders, P.J.H., A. Aguilar, R. Wells, T. O'Hara, T. Rowles, G. Donovan & A. Bjørge 2004. Progress report on POLLUTION 2000+: 2003-2004. SC/56/E35.

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 37.980(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 37.980(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Ascobans 2004
Projectnummer: 230006-05
Projectleider: Peter Reijnders
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Drs. J.W. Snee, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Het doel van het project is om een bijdrage te leveren aan de formulering en uitvoering van het Nederlandse beleid t.a.v. het beheer van kleine walvisachtige in het Agreement gebied (Agreement on the Conservation of Small Cetaceans of the Baltic and North Seas-ASCOBANS), en speciaal de verplichtingen die Nederland heeft in haar eigen kustwateren, incl. het NCP. Die bijdrage wordt gerealiseerd door actieve deelname aan de werkzaamheden van het ASCOBANS-Advisory Committee (AC), zowel tijdens de zittingen van het AC als in de tussenliggende periode, en deelname als adviseur van de Nederlandse vertegenwoordiger in de Meeting of Parties (MOP). Daarnaast is er regelmatig terugkoppeling met de verantwoordelijke contactpersoon voor de doelgroep, drs. J.W. Snee van de LNV-Directie Natuur. Alterra, in de persoon van P. Reijnders, is door LNV-Natuur aangewezen als wetenschappelijk adviseur en om NL te vertegenwoordigen in het AC. Hij is tevens vice-voorzitter van het AC.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

De voornaamste activiteiten zijn geweest de voorbereiding van zittingen en deelname aan het ASCOBANS Adviescomité.
Onder de voorbereiding vallen o.a. inventarisatie en compileren van informatie om te rapporteren over de Nederlandse uitvoering van afspraken genoemd in werkplan, (mede) schrijven van voorbereidende werkgroep papers over bepaalde onderwerpen die op de agenda staan. Deelgenomen is aan de bijeenkomst van het Adviescomité (AC) dat van 27-29 april in Polen is gehouden. Tijdens de bijeenkomst is deelgenomen aan de verschillende werkgroepen tijdens die AC bijeenkomst actief zijn geweest. De voornaamste onderwerpen waaraan na de AC vergadering is gewerkt omvatten het verder uitwerken van het door de Parties In ASCOBANS aangenomen "Jastarnia Plan", het goed in kaart brengen van de ernst en omvang van bijvangst aan bruinvissen in de Noordzee, en het opstarten van een North Sea Harbour Porpoise Recovery Plan. Voor dat laatste plan is de NL vertegenwoordiger aangewezen als chair voor de Steering Group voor dat project en derhalve is daar tijd in gestopt. Het verslag van de zittingen van het AC is gereed (zie hierna), evenals het verslag van een workshop ter verdere implementatie van het Recovery Plan (zie hierna).
Over de uitkomsten van de beraadslagingen en de verdere werkzaamheden die onder dit project vallen is regelmatig overleg geweest met de verantwoordelijke contactpersoon voor de doelgroep, drs. J.W. Snee van de LNV-Directie Natuur.

Verschenen rapportages:

Rapport 11e bijeenkomst ASCOBANS

Proceedings Workshop on the ASCOBANS Recovery Plan for the North Sea Harbour Porpoise, Hamburg 6 – 8 December 2004. Institute for Sea Fisheries, Hamburg, Germany.

ASCOBANS Recovery Plan for Harbour Porpoise (*Phocoena phocoena* L.) in the North Sea. Draft working paper (3rd version), 31.01.2005

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 37.980(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 37.980(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Soorten- en gebiedenbeleid
Projectnummer: 230007-03
Projectleider: Wiebren Kuindersma
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Het doel van dit project was om de beleidsmatige en juridische ontwikkelingen rond natuurbescherming in Nederland in beeld te brengen om zodoende snel en adequaat een bijdrage te kunnen leveren aan allerlei planbureauproducten (zoals Natuurbalans).

Hiertoe zijn in het binnenkort te verschijnen planbureau-rapport (Kistenkas en Kuindersma, 2005) voornamelijk de ontwikkelingen in de jurisprudentie rond Habitat- en Vogelrichtlijn, FF-wet en NB-wet in beeld gebracht en geïnterpreteerd.

Verder zijn beleidsmatige ontwikkelingen vooral geschetst in de Planbureaustudie (Kuindersma et. al., 2004). Dit is overigens een product voornamelijk gebaseerd op een project uit 2003 (230007.01), maar de belangrijkste ontwikkelingen rond m.n. de NB-wet in 2004 zijn hier in het kader van dit project nog aan toegevoegd.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Wat betreft kennisoverdracht is een inbreng van de resultaten in de Natuurbalans 2005 voorzien. Verder is onlangs een kort artikel verschenen in het Nederlands Juristenblad (NJB: Kistenkas, F.H. -- Een staatsrechtelijke patstelling: de Waardenburgnorm, 2005/212) dat (deels) gebaseerd is op dit werk.

Verschenen rapportages:

Kuindersma, W, F.H. Kistenkas en R.C. van Apeldoorn, De transformatie van Nederlands natuurbeleid door Europees recht. Een analyse van de gevolgen van de implementatie van de Vogel- en Habitatrichtlijn op het Nederlandse natuurbeleid, Natuurplanbureau, Planbureaustudies nr. 8, Wageningen, 2004.

Kistenkas, F.G., en W. Kuindersma, Europees en nationaal Natuurbeschermingsrecht. Ontwikkelingen in jurisprudentie, regelgeving en beleid, Planbureau-rapport nr.21, Wageningen, 2005.

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 40.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 39.910(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Ontwerp Integrale Ark m.b.t. hotspots
Projectnummer: 230008-04
Projectleider: Igor Staritsky
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

"kan integraal beleid voor natuur, watersysteem en landschap met een Integrale Ark¹ efficiënter zijn dan sectoraal beleid met de EHS, nationale landschappen, waterbergings- en anti-verdrogingsbeleid etc.?" Deze vraagarticulatie is terecht en het antwoord is correct als kan worden aangetoond, dat het natuurbeleid met zijn EHS en het landschaps- en waterbeleid met hun ruimteclaims zodanig samenvallen, dat een Integrale Ark voordelig is voor alle betrokken functies en daardoor ook voor de recreatie- en woonomgeving. Om de vraag te beantwoorden is een dergelijke Integrale Ark ontworpen voor het deelstroom- én reconstructiegebied Achterhoek en Liemers. Hierbij zijn de de Hotspots van landschap en water (meest waardevolle cellen van 50x50 m) aan de EHS toegevoegd, voor zover nog niet aanwezig in de EHS.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Voordelen Integrale Ark voor landschaps- en waterbeleid

Integratie van de Hotspots van Doelsoorten, Landschap en Watersysteem tot Integrale Ark blijkt zeer voordelig voor de bescherming van Landschap en Watersysteem in de Achterhoek en Liemers. Want de Hotspots geomorfologie, historische-geografie en water (infiltratie- en kwelgebieden) dekken elkaar voor een kwart en ook de EHS dekt hen voor een kwart (Tabel 8). Deels betreft dit dezelfde gebieden, namelijk de drievoudige Hotspots landschap (geo +histo) en water. Het zijn de relictten van de voorlaatste ijstijd (stuwwallen, oeverwallen en oude rivierbeddingen), hoogveenrestanten en oude bossen c.q. oude landgoederen. Daarnaast dekt de EHS twee- en enkelvoudige Hotspots van landschap en water. Maar de meeste van dergelijke Hotspots liggen buiten de EHS en worden agrarisch beheerd. Dit maakt ze kwetsbaar voor intensivering en schaalvergroting of versnippering en bebouwing ingeval de agrarische activiteiten sneuvelen in de prijzenslag. Hun huidige bescherming beperkt zich veelal tot de status "nationaal landschap" en deze lijkt niet duurzaam tegenover genoemde bedreigingen. Een Integrale Ark kan wel duurzame bescherming bieden, mits deze bij ombouw van de EHS dezelfde wettelijke status krijgt.

Voordelen Integrale Ark voor natuurbeleid

Ombouw van de EHS tot Integrale Ark bezorgt de Arken met complementaire

¹ Een Integrale Ark met Hotspots van Doelsoorten, Landschap en Watersysteem is de verzameling van gronden in een deelstroomgebied, die minimaal nodig zijn om de maatschappelijke behoefte te dekken aan deze functies in diverse combinaties, mede ten behoeve van een aantrekkelijke woon- en recreatieomgeving.

Hotspots van doelsoorten planten, vogels en vlinders (streeftal 50), een tweemaal zo grote dekking als de EHS opgaat in een Integrale Ark (Tabel 9). Maar om in de Achterhoek alle Ark-cellen met Hotspots van doelsoorten een minimale dekking te bieden, moet voor een Integrale Ark nog circa 30 km² worden verworven, tegen 50 km² voor de EHS (Tabel 10). Als de Integrale Ark dezelfde wettelijke bescherming krijgt, krijgen planten en dieren een veel groter leefgebied en betere verspreidingskansen. Zo neemt in de Achterhoek het beschermd gebied voor flora en fauna toe van ruim 200 tot ruim 500 km² (Fig. 6e). Daardoor kan een Integrale Ark de Hotspots van Doelsoorten beter tegen negatieve omgevingsinvloeden beschutten en uit hun isolement verlossen.

Mate en wijze van ombouw

In een Integrale Ark voor elk van de 17 deelstroomgebieden kunnen natuur, landschap en water niet alleen ruimtelijk maar ook economisch en bestuurlijk integreren. Dit kan veel budget en ruimte besparen, o.a. door sectorale teams te integreren en zo op arbeid te besparen en door hoog- en laagwaardige EHS-delen te onderscheiden en gericht te investeren. Niettemin zullen ook Integrale Arken kampen met krappe budgetten voor aankoop of contractering en passend beheer van gronden. Daarbij lijkt contractering van agrarische bedrijven voor Integrale Ark-beheer nog minder haalbaar dan voor EHS-beheer. Want bij uitstel van maaidata ook nog waterpeilen verhogen en bemesting verminderen, lopen productieverliezen zo hoog op dat de baten niet meer opwegen tegen de kosten. Ook lijken agrarische bedrijven geen duurzame partners, gezien de grote kans dat de grondgebonden landbouw uit NL verdwijnt tengevolge van de prijzenslag. Dus aankoop van gronden is het meest duurzaam voor een efficiënter natuurbeleid, zowel voor antwoord 1 (EHS ombouwen tot Ark met Hotspots van Doelsoorten) als voor antwoord 2 (EHS ombouwen tot Integrale Ark). De grondprijzen zijn echter dermate hoog, dat grondaankoop beperkt haalbaar is. In de Achterhoek moet bij antwoord 1, of liever stap 1 de 220 km² EHS met minstens 50 km² worden vergroot, bij antwoord c.q. stap 2 zelfs met 300 km². Bestuurlijk lijken verhogingen van budgetten minder haalbaar dan het mogen inschakelen van marktpartijen. Het restrictieve bouwbeleid voor het platteland heeft namelijk een groot tekort veroorzaakt aan niet-agrarische woon- en werklocaties en recreatiewoningen in het groen. Hierop kan het beleid inspelen, door bouwvergunningen aan te bieden in laagwaardige delen van de EHS, in ruil voor ontbrekende gronden voor een Ark of Integrale Ark. Dit dient gepaard te gaan met verevening van de enorme meerwaarde die agrarische of natuurgrond krijgt bij wijziging van de bestemming tot bouwgrond. In de Achterhoek blijkt eenderde van de EHS laagwaardig, d.w.z. geen Hotspots te bevatten van de 3 soortsgroepen of van landschap en water. Het betreft bijna 80 van de 220 km² EHS (Fig.9). Ze bestaan grotendeels uit jonge naaldbossen. Zelfs als bij nadere analyse nog de helft Hotspots blijkt te bevatten van andere soortsgroepen, blijft er voldoende ruilgrond over om circa 330 km² te verwerven (300 voor een Integrale Ark plus 30 om alle soorten-Hotspots een minimale dekking te geven). Want bestemmingswijziging tot bouwgrond maakt naaldbos al gauw 30 keer zo duur, zodat met toestaan van bebouwing van ruim 10 km² ruilgrond kan de provincie in principe de ontbrekende 330 km² verwerven. Dus met "rood voor groen" op basis van marktconforme verevening met grond lijkt uitbouw en ombouw van de EHS goed haalbaar (meer in Bijlage 2). Deze aanpak strookt met de nota Ruimte die voor natuur een "saldobenadering" voorstelt, d.w.z. bebouwing van EHS-delen mag, mits ze elders worden gecompenseerd. Met een zeer batig saldo qua ruimte en groen-blauwe waarden moet "verevening met grond" zelfs de meest kritische bewakers van de EHS kunnen bekoren.

1.1.1. Integrale Ark verlossend concept en net op tijd

Integrale Ark is als concept geïnspireerd door het moeizame sectorale beleid voor

natuur, landschap en water: alle 3 zijn ze te zwak om voldoende ruimte te verwerven en te behouden. Inmiddels proberen Rijk en provincies tot een integrale beleid te komen via de Agenda Vitaal Platteland. Hierin wordt het beleid voor de 3 functies, recreatie, wonen en werken op het platteland gebundeld, afgestemd op het EU-beleid voor het platteland en voorzien van één budget, namelijk het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Met 700 miljoen Euro/jaar is het ILG nog steeds krap voor de Agenda Vitaal Platteland. Nu een Integrale Ark voor natuur, landschap en water ruimtelijk-economisch veel efficiënter blijkt dan drievoudig sectoraal beleid, is het een verlossend concept en net op tijd, 2 jaar vóór de start van het ILG in 2007. Die 2 jaar zullen wellicht nodig zijn om van Integrale Ark een operationeel beleidsinstrument te maken, compleet met de ontwerpen voor de 17 deelstroomgebieden. Een Integrale Ark kan op een groot draagvlak rekenen. Want het appelleert aan de zorgplicht van burgers niet alleen voor hun medeschepselen, maar ook voor de nog gave en inspirerende delen van het historisch landschap en de vitale delen van het watersysteem in het eigen stroomgebied. Een Integrale Ark kan ook op bijval rekenen van alle partijen, collectief of privaat, die zuchten onder stapels vaak sectorale regelgeving, niet alleen voor natuur, maar ook voor landschap en watersysteem. Deze kan aanmerkelijk worden gestroomlijnd tot een minimale en flexibele ruimteclaim, die voor elke ha kan voor eenieder duidelijk en verantwoord kan zijn.

Verschenen rapportages:

Kan het natuurbeleid ruimtelijk-economisch efficiënter?

Pieter.H.Vereijken

1. EHS ombouwen tot Ark (met Hotspots van Doelsoorten)

Michiel J.W. Jansen, Wies M.L. Akkermans

2. EHS ombouwen tot Integrale Ark (met Hotspots van Doelsoorten, Landschap en Watersysteem)

& Igor G. Staritsky

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 20.000(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 19.680(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: ME-AVP Coördinatie 2004
Projectnummer: 230009-13
Projectleider: Harry Dijkstra / Lammert Kooistra
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Het doel is om in wisselwerking met de beleidsontwikkeling (MJP-AVP, ILG) een samenhangend Programma voor monitoring en evaluatie van de Agenda Vitaal Platteland op te stellen. Dit project richt zich op de sturing, coördinatie van dit proces, op het voorbereiden en begeleiden van de deelprojecten en op de communicatie met beleid en andere betrokkenen (o.a. Nota Ruimte, POP).

De ontwikkeling en uitvoering van ME-AVP vereist een groot aantal samenwerkingsverbanden aangezien verschillende ministeries (LNV, VROM, V&W), provincies, kennisinstituten en gegevensleverende organisaties hierbij betrokken zijn. Dit project is erop gericht om vanuit een heldere visie een operationeel systematiek voor monitoring en evaluatie te ontwikkelen. Daartoe vindt frequent overleg plaats, worden notities gemaakt, instructies gegeven en wordt verantwoording afgelegd.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

- het maken van werkplannen en aanvullende notities in overleg met de projectgroep ME-AVP
- overleg met directeur WOT-unit Natuur en Milieu en vertegenwoordiger van Milieu- en Natuurplanbureau
- Bewaken van inhoud, kwaliteit en voortgang van de deelprojecten
- overleg en afstemming met monitoring-initiatieven voor andere beleidsterreinen: Nota Ruimte, ILG, POP
- Opstellen van tussenrapportage voor project
- profileren resultaten project o.a. via publicaties

Verschenen rapportages:

Kooistra, L., H. Dijkstra, E.G.M. Dessing, S. Beers, 2005. Monitoring en Evaluatie Agenda Vitaal Platteland: Tussenrapportage over activiteiten 2004. NPB-werkdocument 2004/14 Natuurplanbureau, Wageningen.

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 50.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 44.919(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Instrumentarium
Projecttitel: ME-AVP Indicatoren 2004
Projectnummer: 230009-14
Projectleider: Harry Dijkstra
Uitvoerende instellingen: NPB - Wageningen
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Platteland
Contactpersoon van de doelgroep: drs. G.T.A. Hof, directie Platteland

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Binnen het Monitoring- en evaluatieprogramma Agenda Vitaal Platteland (ME-AVP) richt het project zich op de ME-AVP indicatoren. Doel van het project is: 1) het ontwikkelen van een ontwerp voor het ME-AVP, 2) het formuleren en uitwerken van de effectindicatoren.

De indicatoren zijn in het EC-LNV project ME-AVP Informatiebehoefte geformuleerd, gebaseerd op de beleidsopgaven/doelen in het MJP-AVP en workshops. De indicatoren dienen echter zoveel mogelijk aan te sluiten op bestaande monitoringsystemen en indicatoren. Daartoe is een systematische beschrijving uitgevoerd van bestaande monitoring- en evaluatiesystemen voorzover relevant voor de Agenda Vitaal Platteland. Tevens zijn eerste notities geschreven over de economische en de sociaal-culturele dimensie/indicatoren in het ME-AVP.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Werkzaamheden:

- Het maken van werkplannen in overleg met de projectgroep ME-AVP;
- Verzamelen van informatie over en beschrijven van 47 meetnetten/monitoringsystemen;
- Organiseren en leiden Werkgroep sociaal-culturele indicatoren ME-AVP;
- Opstellen van Notitie over sociaal-culturele indicatoren ME-AVP;
- Organiseren en uitbesteden werkzaamheden aan het LEI over de economische dimensie binnen ME-AVP;
- Becomentariëren eerste resultaten LEI over economische indicatoren.

Verschenen rapportages:

Dijkstra, H., A. Steenbekkers, E. van de Wiel en D. van Zwieten, 2004. Sociaal-culturele indicatoren voor monitoring en evaluatie Agenda Vitaal Platteland. Notitie 3. Wageningen/Den Haag/Ede.

Kuhlman, T., 2004. ME-AVP werkdocument. Een eerste uitwerking van de economische dimensie en Bijlage Factsheets ME-AVP Economie. LEI, Den Haag.

Kooistra, L., H. Dijkstra, E.G.M. Dessing, S. Beers, 2005. Monitoring en Evaluatie Agenda Vitaal Platteland: Tussenrapportage over activiteiten 2004. NPB-werkdocument 2004/14 Natuurplanbureau, Wageningen.

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 50.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 39.074(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Handboek Monitoring 2004
Projectnummer: 230009-15
Projectleider: Jaap de Gruijter
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Er wordt een engelstalig handboek geschreven over opzetten en analyseren van steekproeven in ruimte en/of tijd in het kader van ruimtelijke inventarisatie of monitoring van natuurlijke hulpbronnen.

Het boek is bedoeld voor onderzoekers die enige statistische basiskennis hebben, en die zelf bezig zijn met inventarisatie of monitoring, dan wel resultaten op dit terrein van anderen willen kunnen interpreteren en beoordelen.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Het manuscript is voor ca. 95% gereed gekomen, 315 bladzijden inclusief 80 figuren. Eind 2004 is het toegestuurd naar 6 externe deskundigen in Nederland, USA en Australië. Hun commentaar wordt voorjaar 2005 verwerkt tot een definitieve versie.

Verschenen rapportages:

Het boek, 'Sampling for Natural Resource Monitoring' (De Gruijter, Brus, Bierkens & Knotters) wordt in 2005 uitgegeven door Springer Verlag in Heidelberg.

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 10.000(planning) en 5.000 uit 395

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 10.610(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Atlas plantengemeenschappen 4
Projectnummer: 230009-16
Projectleider: Eddy Weeda
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Het project 'Atlas Plantengemeenschappen' beoogt een zo volledig mogelijk overzicht te geven van het voorkomen van de Nederlandse plantengemeenschappen. Op basis van de Landelijk Vegetatie Databank en aanvullend literatuur- en archiefonderzoek wordt het bestand Vegatlas opgebouwd, dat verspreidingsgegevens van plantengemeenschappen omvat. Uit Vegatlas is af te lezen op welke plaatsen zich vegetatietypen bevinden die vanuit het oogpunt van natuurbehoud, waterbeheer, landbouw of bosbouw van belang zijn. Uit het bestand worden per plantengemeenschap 2 verspreidingskaarten afgeleid (situatie vóór 1975 en 1975-1999), die met toelichtende tekst worden gepubliceerd in de vierdelige *Atlas van Plantengemeenschappen in Nederland*. Voor elk van de 43 vegetatieklassen die in Nederland worden onderscheiden, wordt eerst een uitvoerige en rijk geïllustreerde inleiding gegeven, waarin steeds de volgende aspecten de revue passeren: ecologie, indeling, voorkomen (inclusief voor- en achteruitgang), bedreigingen en herstelkansen. Veel aandacht wordt besteed aan oude vormen van landgebruik die voor bepaalde vegetatietypen van betekenis zijn, en aan bedreigde organismen (Rode Lijst-soorten) die aan deze vegetatietypen gebonden zijn. Ook worden (vooral via voetnoten) belangrijke bronnen van gegevens over de klasse ontsloten. Daarna komen de afzonderlijke plantengemeenschappen (associaties) ter sprake, waarbij behalve de kaarten van de situatie voor en na 1975 ook een overzicht van diagnostische soorten en een toelichting op het verspreidingspatroon wordt gegeven. Speciale aandacht wordt besteed aan veranderingen in floristische samenstelling en/of verspreidingspatroon en aan de oorzaken hiervan. Aan het begin van elk atlasdeel wordt een hoofdstuk gewijd aan een belangrijk toepassingsgebied van de Atlas, namelijk het herstelbeheer ten behoeve van bedreigde plantengemeenschappen.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Eind 2004 waren drie van de vier delen van de Atlas van Plantengemeenschappen in Nederland verschenen en was het laatste deel nagenoeg persklaar (het ligt thans – februari 2005 – bij de drukker). Het Vegatlas-bestand is opgenomen in het kennissysteem Synbiosys. Het bevat thans de verspreidingsgegevens van alle 43 vegetatieklassen.

Verschenen rapportages:

E.J. Weeda, J.H.J. Schaminée & L. van Duuren, 2000, 2002, 2003. Atlas van Plantengemeenschappen in Nederland, deel 1 (334 pp.), 2 (224 pp.) en 3 (256 pp.). KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Deel 4 is ter perse en wordt op 14 april 2005 aangeboden.

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 25.000(planning) en 20.000 uit 383

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 25.000(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: ME-AVP informatiemodel en gegevensvoorziening 2004
Projectnummer: 230009-17
Projectleider: Lammert Kooistra
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Het doel van het project is het opstellen en implementeren van een informatiemodel voor de informatievoorziening voor het Monitoring en Evaluatiesysteem Agenda Vitaal Platteland. Binnen het ontwerp zullen de methoden voor inwinning, opslag, bewerking, beheer en presentatie van gegevens en indicatoren worden beschreven toegespitst op de specifieke eisen die vanuit het beleid en de gebruikersgroepen worden gesteld. Dit betekent dat bij het ontwerp zowel rekening zal worden gehouden met de randvoorwaarden die worden gesteld voor de monitoring van prestaties als van effecten. Op globaal niveau zal het informatiemodel bestaan uit een component gericht op gegevensopslag en beheer, een component voor de bewerking van gegevens naar indicatoren en een presentatie component.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

In het project is in 2004 gewerkt aan de inventarisatie van gebruikerseisen (interviews en een workshop), aan de analyse van de gegevensprocessen om te komen tot een informatiemodel voor het informatiesysteem en uiteindelijk is eerste prototype van de presentatie-module gemaakt in de vorm van het webportaal 'Stand van het Platteland'.

De tussenresultaten zijn in de vorm van notities besproken in de projectgroep ME-AVP. Daarnaast is het webportaal 'Stand van het Platteland' gepresenteerd op de werkconferentie 'Indicatoren voor Recreatie' (EC-LNV, 20 jan 2005).

Verschenen rapportages:

Resultaten van dit project zijn beschreven in:

Kooistra, L., H. Dijkstra, E.G.M. Dessing, S. Beers, 2005. Monitoring en Evaluatie Agenda Vitaal Platteland: Tussenrapportage over activiteiten 2004. NPB-werkdocument 2004/14 Natuurplanbureau, Wageningen.

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 45.000(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 45.830(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: ME-AVP informatiebehoefte beleid 2004
Projectnummer: 230009-18
Projectleider: Harry Dijkstra / Lammert Kooistra
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Doel van het onderhavige project is:

1. het inventariseren van de beleidsbehoefte van de informatie die nodig is voor monitoring en evaluatie van de AVP beleidsdoelen
2. het vaststellen van de eisen en randvoorwaarden die de gebruikers (beleidsmedewerkers en bestuurders) stellen aan het informatiesysteem ME-AVP.

Initiatief voor dit project lag bij EC-LNV (projectleider Noor Dessing). Vanuit NPB-Wageningen is vooral ondersteuning geboden bij organisatie en analyse van de resultaten van de workshops informatiebehoefte beleid voor beleidsthema's AVP.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Voor elk thema van het AVP is een workshop gehouden om tot een set van zogenaamde essentiële indicatoren te komen. Voor elke workshop zijn beleidsmakers, inhoudelijke deskundigen en monitoring- en evaluatiedeskundigen uitgenodigd. Het oogmerk hiervan was om de ideeën uit de verschillende denkwerelden te inventariseren, uit te wisselen en om te smeden tot een gedeelde visie op de indicatoren.

De resultaten van het project zijn besproken in de projectgroep ME-AVP en gerapporteerd in Beers en Dessing (2005). De resultaten worden gebruikt als input voor de voorbereiding van MJP-AVP II (publicatie febr. 2006).

Verschenen rapportages:

Kooistra, L., H. Dijkstra, E.G.M. Dessing, S. Beers, 2005. Monitoring en Evaluatie Agenda Vitaal Platteland: Tussenrapportage over activiteiten 2004. NPB-werkdocument 2004/14 Natuurplanbureau, Wageningen.

Dessing, E.G.M. en S. Beers, 2005. Naar een systeem voor Monitoring en Evaluatie van de Agenda Vitaal Platteland: Interactieve beleidsconstructie en essentiële indicatoren voor monitoring en evaluatie. Rapport EC-LNV nr.2005-238, Expertise Centrum LNV, Ede.

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 13.000(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 8.550(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Site omgeving
Projectnummer: 230009-19
Projectleider: Henk Meeuwsen
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Doel was het ontwikkelen van een prototype van een website waarop de gebruiker kan aangeven welke kenmerken van het Nederlandse landschap hij aantrekkelijk vindt. De gebruiker krijgt een persoonlijk kaartje met als thema de aantrekkelijkheid van Nederland. De ingevulde gegevens worden opgeslagen in een database en zijn geschikt om op tal van manieren te analyseren.
Hoofddoel was het ontwikkelen van een techniek waarmee bovengenoemde website operatief gemaakt kon worden binnen vooraf gestelde eisen. De belangrijkste eis was een snelle respons voor de gebruiker.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Het prototype van de website is af (www.daarmoetikzijn.nl) en toegankelijk met een username en password. De gebruiker krijgt binnen enkele seconden het resultaat van zijn persoonlijke analyse.
Het bestaan van (het prototype van) de website wordt gemeld aan tal van organisaties en personen die belang zouden kunnen hebben bij het operationeel worden van de site. Dat zijn zowel consumentenorganisaties als overheidsinstellingen. Op verzoek krijgen zij een username en password en kunnen kennis maken met de site.

Verschenen rapportages:

Werkdocument 2004-09 met als titel:
H.A.M. Meeuwsen, Website leefomgeving, Eindrapportage

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 39.475(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 39.475(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Monitoring Schaal
Projectnummer: 230009-20
Projectleider: Janneke Roos-Klein Lankhorst
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Projectdoelstelling:

- 1 om de resultaten van de steekproef 1900, 1950, 1980, 1990 door te trekken naar 2000;
 - 2 om de studie (Dijkstra e.a., 2000) te updaten en speciaal de gegevens voor het Natuurcompendium.
- Dit in de vorm van Osiris-projecten zodat ze in de toekomst op exact dezelfde wijze kunnen worden herhaald.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

- een monitoringsysteem van schaalkenmerken (gridgrootte 250x250m);
 - een beheersplan in de vorm van een MNP-werkdocument.
- De volgende projectresultaten zijn vorig jaar niet voltooid, maar worden dit jaar in een ander project verder afgerond:
- een aangepaste versie (gridgrootte 1x1km) voor het doortrekken van de steekproef;
 - een geactualiseerde tekst voor het Natuurcompendium;
 - daarnaast is een handleiding geschreven voor het gebruik van het monitoringsysteem, waaraan dit jaar wordt verder gewerkt

Verschenen rapportages:

Werkdocument 2004-15

Nieuwenhuizen, Wim, Janneke Roos-Klein Lankhorst, Jetty van Lith-Kranendonk, Sjerp de Vries, Hans Farjon, 2004. Beheers- en Ontwikkelingsplan 2004 MNP-modellen: Kennismodel Effecten landschap Kwaliteit, Monitoring Schaal, BelevingsGIS. Werkdocument 2004-15. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte, Landbouw-Economisch Instituut, Bilthoven/Wageningen/Den Haag, 2004

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 17.000(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 15.052(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: MKGRis, Beheer 2004
Projectnummer: 230009-21
Projectleider: Herman Agricola
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

De afgelopen jaren hebben de DLO-instituten Alterra en LEI ten behoeve van de ministeries van VROM en LNV het Monitoringsysteem Kwaliteit Groene Ruimte (MKGR) ontwikkeld. Hiervan is in 2000 een rapport gemaakt: Proef op de Zon. In 2002 is het MKGR IT beheersysteem afgerond, waarin de resultaten per gemeente tot nu toe worden opgenomen. Ook wordt hierin de documentatie ontsloten, zodat de resultaten van MKGR ook digitaal beschikbaar zijn.

Doelstelling van het project is om achterliggende data (zgn. tussenresultaten) van de MKGR-variabelen te documenteren en toegankelijk te maken voor de gebruikers (LNV, VROM, Natuurplanbureau, Ruimtelijk Planbureau).

Deze oplevering is vooral bedoeld voor mensen die de betreffende gegevens willen bekijken, via beeldscherm of papier. Daarom is gekozen voor oplevering via een internetsite. Daarnaast is het mogelijk om met gegevens digitaal aan de slag te gaan via een CD met ArcView bestanden, zodat de gegevens gebruikt kunnen worden voor nader onderzoek en evaluatie van beleid.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Website: <http://www.borisweb.nl/mkgris/viewer.htm>, toegankelijk voor WUR en LNV-medewerkers.

Arview extensie, informatie bij CGI

Eerder Verschenen rapportages:

Proef op de Zon. (Alterra, 2002)

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 16.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 14.481(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Overige ecologisch advies
Projectnummer: 230010-03
Projectleider: Marlies Sanders
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Veelal moet er binnen MNP-projecten als de Natuurbalans zoveel onderwerpen worden uitgezocht dat er geen ruimte is om flexibel in te kunnen spelen op vrijkomende resultaten uit onderbouwend onderzoek, het inschakelen van ecologische deskundigheid en het maken van een extra verdiepingsslag met bijvoorbeeld interviews of GIS-analyses. Het doel van dit project is financiële ruimte beschikbaar te hebben voor extra benodigd ecologisch maar niet begroot werk in producten.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

46 uur Deskundigenadvies: (van der Grift, Huiskes, Melman, Mucher, Pouwels, Reijnen, Schekkerman) voor Natuurbalans (versnippering, hot spots), Thematische Assessment P&A (weidevogels) en Monitoring Natuurdoelen (commentaar rapport)

104 uur GIS-analyses: (Meeuwssen, Muller, Onderstal, Wegman, Willemen) voor Natuurbalans (ganzen, natuurdoelenkaart, eigendom PL), Thematische Assessment P&A (verwerken SMART-gegevens) en Quick Scan samenhang EHS (buffering EHS en nat2004nn+GEBIS+EHS).

366 uur Uitvoering van niet begroot werk (Sanders) voor Natuurbalans (ganzen), Quick Scan (GIS-grote eenheden, workshop, NB-analyse enz), Thematische Assessment P&A (verwerken SMART-gegevens) en Monitoring Natuurdoelen (afmaken rapport).

Verschenen rapportages:

De uitgevoerde (GIS)werkzaamheden en adviezen zijn opgenomen in de Natuurbalans 2004, Quick Scan samenhang EHS, en Thematische Assessment P&A met bijbehorende rapportages. Rapportages en werkzaamheden voor de Quick Scan, Thematische Assessment P&A en Monitoring Natuurdoelen lopen door in 2005.

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 40.000(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 40.915(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)

Projecttitel: Beleidsevaluatie NME

Projectnummer: 230011-07

Projectleider: Karin Sollart

Uitvoerende instellingen: Alterra

Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur

Contactpersoon van de doelgroep: Drs. R.M. van Raaij, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Natuur- en Milieueducatie (NME) is een van de aandachtspunten van het LNV natuurbeleid. Het wordt verondersteld een bijdrage te leveren aan het vergroten van kennis en vaardigheden met betrekking tot natuur en landschap, maar ook invloed te hebben op waarden en attitude van burgers ten aanzien van natuur. NME draagt eveneens bij aan het ontwikkelen van competenties die burgers in staat stellen meer bewust te kiezen tussen verschillende, al dan niet natuur- en milieuvriendelijke, handelingsperspectieven. In de transitie naar duurzaamheid heeft NME daarmee een ondersteunende rol te spelen.

Daarbij wordt verondersteld dat NME zowel bijdraagt aan het maatschappelijk draagvlak voor natuur als aan het draagvlak voor natuurbeleid.

Omdat in het kader van de afspraken rond de financiële verantwoordelijkheden van ministeries (Van Beleidsbegroting naar Beleidsverantwoording: VBTB) de vraag naar de effectiviteit van het NME-beleid van LNV regelmatig wordt gesteld, heeft de Directie Natuur het Natuurplanbureau gevraagd een antwoord te geven op de volgende vragen:

- Wat is er bekend over effecten en effectiviteit van NME-*activiteiten* (in het regulier onderwijs en buitenschools)?
- Wat kan er worden gezegd over de effectiviteit van het NME-beleid van LNV in relatie tot de geformuleerde doel- en taakstellingen?

Door middel van interviews, documenten- en literatuuronderzoek is geprobeerd deze vragen te beantwoorden. Daarbij is allereerst een conceptueel kader geschets en zijn de doelen op het gebied van 'mens en natuur' en NME geïnventariseerd (vanaf eind jaren 80). Daarna is gekeken naar instrumenten, zoals de Regeling Draagvlak Natuur, en naar effectmethoden en effecten van NME. Met behulp van de evaluatiemethode van Schacter (2002) is vervolgens gekeken naar effectiviteit van het gevoerde NME beleid. Tenslotte zijn de beleidsinspanningen -resultaten vergeleken met internationale ontwikkelingen.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Een belangrijke beleidsprestatie is de structurele opname van NME in de kerndoelen en eindtermen van het onderwijs. Daarnaast zijn er ook buitenschools vele initiatieven van de grond gekomen. Er zijn echter ook minder succesvolle resultaten. De daadwerkelijke inhoudelijke invulling van NME en de aandacht voor een vakoverstijgende aanpak op scholen is nog steeds beperkt en lijkt eerder af dan toe te nemen, een reden voor bezorgdheid.

Wat precies de bijdrage van het beleid is aan doelbereiking is niet altijd duidelijk. Dit

geldt ook voor de realisatie van 'ultieme' beleidsdoelen zoals draagvlakontwikkeling en een duurzame samenleving. Dat ondersteunende doel- en taakstellingen uiteindelijk wel bijdragen aan het bereiken van de 'ultieme' doelen is meestal wel plausibel, maar vanwege het algemene en meerduidige karakter van deze doelen en het ontbreken van meetbare taakstellingen en indicatoren niet eenvoudig aan te tonen. Daarmee kan de effectiviteit van het beleid dus niet eenduidig worden vastgesteld.

Wel duidelijk is dat NME (nog) niet in de 'mainstream' is terechtgekomen, en dat om dit voor elkaar te krijgen nog een aanzienlijke inspanning nodig is.

Tijdens het project is een presentatie gegeven aan NPB-mederwerkers. Verder is een bijeenkomst gehouden met wetenschappelijke, beleidsmatige en werkveld-deskundigen op het gebied van NME, bedoeld om de tussentijdse resultaten te toetsen. Regelmatig is er contact geweest met de opdrachtgever, met name voor validatie van een aantal inhoudelijke en financiële aspecten rond NME. Tenslotte is een presentatie gegeven aan MNP-medewerkers (RIVM, Bilthoven).

Er is een informatief stuk aangeleverd voor Kennis on Line. Via de nieuwsbrief van het NPB zal eveneens bekendheid worden gegeven aan de resultaten van het onderzoek. Tenminste twee artikelen zullen worden geschreven om grotere bekendheid te geven, één in een voor gemeenten bedoeld tijdschrift en een ander voor de door vele NME-ers gelezen IVN-nieuwsbrief.

Het is verder de bedoeling dat met dit rapport de discussie over het belang van onderzoek op het gebied van het thema 'natuur en mens', en met name naar nut en noodzaak van het inzetten van sociaal instrumentarium (communicatie, NME, voorlichting) voor het creëren van draagvlak voor natuur en voor natuurbeleid, en ter ondersteuning van transitie naar duurzaamheid, wordt aangezwengeld.

Verschenen rapportages:

PB-rapport 17:

Effectiviteit van Natuur- en Milieu-Educatiebeleid van K.M. Sollart

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 106.244(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 103.157(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Begeleiden onderbouwend onderzoek
Projectnummer: 230012-08
Projectleider: Saskia Ligthart
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Leveren van een bijdrage aan het kennismanagement van NPB wageningen op het gebied van bestuur en samenleving;

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Nog te plannen presentatie tijdens de afdelingsvergadering
Presentatie op het rvm 5 april
Presentaties en bijdrage aan platform beleidsevaluatie
Participatie PCN

Verschenen rapportages:

Geen

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 16.880(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 17.863(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Natuur en beleidsprocessen
Projectnummer: 230012-09
Projectleider: Florence van den Bosch
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Doel: nagaan in hoeverre en op welke manier overwegingen met betrekking tot natuur worden meegenomen in regionale besluitvormingsprocessen.

Beknopte inhoudelijke beschrijving: aan de hand van de casus "bedrijventerreinen Zuid-Limburg" wordt gezocht naar een begin van een antwoord op bovenstaande vraag. Geconcludeerd wordt dat in het onderzochte besluitvormingsproces natuur een minder belangrijke rol heeft gespeeld. Hoewel tot op zekere hoogte rekening is gehouden met natuur, lijkt dit een momentopname te zijn; in opvolgende besluitvormingsprocessen kan de beperkte winst vervolgens weer teniet gedaan worden. Dit hangt ook samen met het feit dat er geen duidelijke keuzes gemaakt worden; overall wordt een stukje op natuur beknipt, in plaats van er op de ene plaats echt ruimte voor te maken en op de andere plaats echt helemaal niet. Onduidelijk is waarom er (beperkt) rekening wordt gehouden met natuur.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Een deel van de resultaten van het onderzoek is in de Natuurbalans 2004 als katern geland, als onderdeel van het thema "actoren".

Verschenen rapportages:

Te verschijnen: Rapport "natuur in beleidsprocessen; casus bedrijventerreinen Zuid-Limburg".

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 31.023(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 33.287(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Actoren
Projectnummer: 230012-10
Projectleider: Florence van den Bosch
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Doel: bijdrage aan het thema "actoren" in de Natuurbalans 2004.
Inhoudelijke beschrijving: informatie is verzameld ten behoeve van het beantwoorden van twee vragen uit de Kaderbrief: 1) welke strategische ruimte is er om het natuurbeleid te versterken en welke allianties van actoren zijn hiervoor geschikt? 2) Welk bestuurlijk niveau is optimaal? Deze vragen worden ten dele beantwoord.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Het thema "actoren" is in de Natuurbalans 2004 geland; integraal in alle hoofdstukken is, aansluitend op het onderwerp en onderzoek in de verschillende hoofdstukken, een stukje "actoren meegenomen. Er is een soort van concluderend hoofdstuk "actoren" opgenomen als afsluiting.
De vragen uit de Kaderbrief zijn niet volledig beantwoord. In PB-rapport 3 wordt onder meer aangegeven welke deelvragen wel beantwoord zijn en welke kennis ontbreekt om de vragen volledig te beantwoorden.

Verschenen rapportages:

Planbureaurapport 3: Actoren (in concept)
Achtergronddocument bij de Natuurbalans 2004

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 83.500(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 86.038(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Kosteneffectiviteit 2004
Projectnummer: 230013-02
Projectleider: Saskia Ligthart
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr J.M.Dalhuisen LNV, directie Natuur en M.P.Swede, ministerie van Financiën

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Het Natuurplanbureau is gevraagd een methodiek te ontwikkelen voor een toetsings- en monitoringsysteem ter bepaling van de kosteneffectiviteit van fysieke maatregelen en beleidsinstrumenten van het natuurbeleid.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Mogelijk nog een presentatie bij LNV, in elk geval plannen bij het RIVM en bij NPB Wageningen/Alterra/LEI;
Er is al een presentatie en discussie geweest in de Begeleidingsgroep Natuur & Economie;

Verschenen rapportages:

Planbureaurapport (april 2005)
Kosteneffectiviteit natuurbeleid – Tussenrapport 2004.
Bouwstenen voor een methodiek met kwantitatieve indicaties voor de natuurdoelen van heide en laagveenmoeras

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 116.894(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 122.591(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)

Projecttitel: Natuuraandelen

Projectnummer: 230013-03

Projectleider: Henk Smit

Uitvoerende instellingen: Alterra

Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur

Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

WING Proces Consultancy voerde in het najaar van 2004 in opdracht van het Natuurplanbureau Wageningen een verkenning uit naar de mogelijkheid om natuur en landschap privaat te financieren. WING werkte hierbij samen met DOTank en Communicareful. Een aantal gesprekken, een workshop en eigen analyse vormden de input voor beantwoording van de vraag: *Welke financiële constructies, gekoppeld aan nieuwe organisatievormen, bieden aanzienlijk extra perspectief voor de kwaliteit van Natuur en Landschap in Nederland?*

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

De uitgevoerde verkenning, de gesprekken en de workshop leverden de volgende conclusies op

Algemeen

Onze conclusie is dat er voldoende waardepotentie, instrumenten en organisatorische mogelijkheden zijn om binnen enkele jaren een substantieel deel van natuur en landschap privaat te gaan financieren

Deelconclusies

1) Natuur en Landschap vormen een krachtige basis voor waardecreatie rond natuurgebieden en waardevolle landschappen. De waarde die met natuur en landschap gecreëerd wordt (rendement) komt in hoofdzaak bij andere partijen terecht en niet bij natuur- en landschapsbeheerders zelf. Er moeten daarom verbindingen komen tussen de waarde creërende activiteiten en de waardedragers natuur en landschap. Dit kan generiek (fiscaal) of specifiek (groene projectontwikkeling).

2) Er zijn perspectieven om verdere stappen zetten bij het vermarkten van natuur en landschap. ICT en een goede marketing strategie scheppen samen nieuwe mogelijkheden, die nog niet benut zijn. Een voorbeeld is het idee van een Swatch horloge, waar bezoekers in een gebied betalingen mee kunnen doen, en informatie en voordeelaanbiedingen krijgen. Een deel van de inkomsten wordt bestemd voor natuur en landschap.

3) Op fiscaal gebied zijn er grote mogelijkheden om waarde aan natuur en landschap toe te kennen, en particuliere investeringen hierin te stimuleren. Genoemd kunnen worden de Landschap-CV, Tax Credits, Groene Hypotheek en vrijstelling van successierechten voor bezit natuur en landschap. Fiscale regelingen kunnen de subsidiegedreven financiering van natuur gaan vervangen.

4) Groene (project)ontwikkeling biedt aanzienlijke perspectieven op het gericht ontwikkelen en/of behouden van grote groene gebieden met private middelen, zeker in combinatie met groen beleggen. Hieronder ook verkoop "dure natuur" om er veel goedkope natuur mee te kopen, of te verbeteren.

5) Groen beleggen kan extra aantrekkelijk worden, wanneer het wordt gekoppeld aan terreinen in de omgeving van de belegger. Behalve een redelijk rendement (3,5%, waarvan 2,5% fiscaal) versterkt het zijn of haar band met natuur en landschap. Deze mogelijkheid zou snel operationeel gemaakt moeten worden in een of meer Nationale Landschappen.

Kennisoverdracht

Rapport wordt ter beschikking gesteld aan projectteam Natuurbalans 2005. Verder wordt het samen met twee nota's van het innovatienetwerk onder de aandacht gebracht van groepen die zich bezig houden met innovatief financieren.

Verschenen rapportages:

Smit, H & P. Luttik, 2005. Natuur en landschap als investering; Perspectieven van nieuwe financiële instrumenten voor natuur en landschap. Natuurplanbureau rapport, in press.

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 15.000(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 13.483(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Ontwikkeling Quick Response
Projectnummer: 230014-02
Projectleider: Wim Lammers
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Bijdrage aan de ontwikkeling van de quick response functie van het MNP

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Intern: deelname W.Lammers in wekelijks directieoverleg tbv scanning en scouting beleidsontwikkelingen. Extern: voorbereiden en uitvoeren van quick scan adviezen.

Verschenen rapportages:

Diverse quick scans; zie bij project 23004-01

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 20.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 17.456(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Quick Response Adviezen
Projectnummer: 230015-04
Projectleider: Wim Lammers
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Inspelen op en beantwoorden van actuele beleidsvragen d.m.v. quick response adviezen, daar waar een MNP-bijdrage relevant wordt geacht

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Bijdrage aan de evaluatie van de Nota Ruimte op milieu- en natuureffecten door het MNP (RIVM-rapport 2004). Bijdrage aan de Randstadtour, georganiseerd door Regio Randstad (Groeneveld rapport). Voorbereiding en uitvoering adviesaanvraag samenhang EHS (vraag LNV) en adviesaanvraag milieu- en watercondities EHS (vraag VROM).

Verschenen rapportages:

Milieu- en Natuureffecten Nota Ruimte (RIVM rapport 711931009)
Rapportage Randstadgroen (rapport in kasteel Groeneveld serie)

Werkdocument 2004-07 Randlengte en ruimtelijke samenhang van natuur in de Ecologische Hoofdstructuur; Een eerste verkenning
Reijnen, M.J.S.M., W. Loonen, R.Pouwels & G.W. Lammers

MNP, 2005. EHS en bescherming biodiversiteit. Ruimtelijke samenhang en milieu- en watercondities (in voorbereiding) EHS (i.v.)

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 185.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 189.192(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: GIOS
Projectnummer: 230016-04
Projectleider: Hans Farjon
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Het project vergroot het inzicht in de kansen en bedreigingen van een nieuwe sturingsstrategie voor de recreatieve mogelijkheden van bewoners van de grote steden en GIOS-projecten in het bijzonder.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Verschenen rapportages:

Farjon, J.M.J., V. Bezemer, S. Blok, C.M. Goossen, W. Nieuwenhuizen, W. de Regt, S. de Vries. 2004. Groene ruimte in de Randstad; een evaluatie van rijksbufferzone- en randstadgroenstructuurbeleid. Achtergronddocument bij Natuurbalans 2004. Planbureaurapport 6, Natuurplanbureau vestiging Wageningen.

Farjon, J.M.J., A. Bouwman & S. de Vries in druk. Rood en groen in balans?: benchmark groen in en om de stad. Planbureaurapport x, Natuurplanbureau vestiging Wageningen.

Website: WWW.rivm.nl/giosatlas

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 102.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 89.694(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Evaluatie Nota Ruimte
Projectnummer: 230016-05
Projectleider: Hans Farjon
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Ex-ante evaluatie van regeringsbeslissing Nota Ruimte op landschappelijke effecten.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Verschenen rapportages:

Kuiper et al., 2004. Milieu- en natuureffecten Nota Ruimte. RIVM-rapport nr. 711931009. Milieu- en Natuurplanbureau RIVM, Bilthoven. Paragrafen 2.3 (groen in en om de stad) en 3.3 (Landschapsbehoud en -ontwikkeling).

Farjon, J.M.J. in druk. Pakt de Nota Ruimte de verrommeling aan?: Wat betekent ontwikkelingsplanologie voor landschappelijke waarden. Landschap 2005/2

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 60.500(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 63.372(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Kennismanagement NPB 2004
Projectnummer: 230017-05
Projectleider: Harm Houweling
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Verbeteren van de operationele processen in de kennisketen van NPB-Wageningen (NPB-W) om zo de doelstellingen van het Milieu en NatuurPlanbureau te kunnen realiseren. Voor NPB-W zijn de belangrijke processen: a) vaststellen benodigde kennis, b) inventariseren beschikbare kennis, c) kennisontwikkeling in onderzoeksprogramma's WUR, d) kennis delen tussen onderzoeksprogramma's en MNP, e) kennisgebruik door MNP, f) evalueren van kennis en kennisgebruik. Verbeteren en borgen van de technische en functionele kwaliteit modellen en bestanden die worden beheerd door WUR en die ingezet worden voor MNP. De primaire verantwoordelijkheid voor deze modellen en bestanden ligt bij WUR (i.h.b. Alterra en LEI). MNP is verantwoordelijk voor specificatie van eisen. Faciliteren van het verbeterproces is onderdeel van dit project.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

- Resultaten onderzoeksprojecten 2002 en 2003 ontsluiten voor (deel) projectleiders van de producten; Voortgangsbewaking onderzoeksprojecten 2004; Identificatie kennisvragen 2005; startdocumenten voor onderzoeksprojecten 2005 i.s.m. TKM/PCN; Tenderprocedure voor de (interne) aanbesteding van deze projecten, realisatie ondersteund met internetfaciliteiten i.s.m. project DINO
- Pijlersdag 2004 i.s.m. Programmabureau NPB
- Evaluatie van de bruikbaarheid van de resultaten van onderbouwend onderzoek voor (deel)projectleiders producten; Evaluatie bruikbaarheid risicoparagraaf in projectbeschrijving 394 (rapportage in 2005)
- Realisatie van verbetering en kwaliteitsborging van modellen en bestanden die door WUR ingezet worden voor MNP i.s.m. project KwaliteitsSlag

Verschenen rapportages:

Werkdocument 2004-01
Houweling, H., G.H.P. Dirkx, T.J. de Koeijer, S.S.H. Ligthart & J. Wiertz
Onderbouwend onderzoek voor de Natuurplanbureau functie van het MNP.
Vraagarticulatie 2005

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 229.910(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 211.922(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)

Projecttitel: ARK

Projectnummer: 230017-06

Projectleider: Jan Klijn

Uitvoerende instellingen: Alterra

Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur

Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Advisering onderzoekstrategie op lange termijn; commentaar op concepten van balansen en verkenningen

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Divers commentaar en advies gedurende het jaar op o.a.

- Natuurbalans
- Opzet systematiek in Natuurverkenningen

Verschenen rapportages:

Geen

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 12.660(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 6.858(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: IMP communicatie 2004
Projectnummer: 230018-02
Projectleider: Bram ten Cate
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Doel van dit project is om de interne en externe communicatie te bevorderen en de betrokkenheid van medewerkers die werken of willen gaan werken voor de Natuurplanbureau (wordt WOT Natuur en Milieu) te vergroten; verder profilering van Natuurplanbureau Wageningen als WOT-unit (Wettelijke OnderzoeksTaken) binnen WUR. Activiteiten in 2003: (1) uitgeven en beheren van werkdocumenten in de reeks 'Planbureau-werk in uitvoering; (2) uitgeven en beheren van de reeks Planbureau rapporten

(3) het coördineren van de uitgave van de reeks Planbureau studies; (4) het doen uitkomen van de Nieuwsbrief 'Nieuws van het Natuurplanbureau'; (5) het onderhouden van de website www.natuurplanbureau.nl en www.kennisonline.wur.nl (6) het organiseren van workshops en/of bijeenkomsten; (7) het ontwikkelen van overige communicatiemiddelen, zoals brochures.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Het project is een continue proces. Het project heeft in 2004 geresulteerd in een duidelijke, heldere communicatie voor (toekomstige) planbureau medewerkers en in een duidelijke profilering van het Natuurplanbureau (WOT Natuur en Milieu) (Zie ook volgend item).

Verschenen rapportages:

Nieuwsbrief (5), PB-werkdocumenten (ca 15), PB-rapporten (ca 20), PB-studies (1), Brochures. Verder: Het actueel houden van de websites van het natuurplanbureau en kennisonline, en bijdragen aan diverse bijeenkomsten.

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 125.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 109.483(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Duurzame informatievoorziening NPB (DINO)
Projectnummer: 230019-03
Projectleider: Lammert Kooistra
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Het doel van het project is de informatievoorziening van het MNP-netwerk structureel te verbeteren, waardoor de natuurplanbureaufunctie op een efficiëntere en effectievere wijze kan worden uitgevoerd.

De volgende activiteiten zijn in 2004 uitgevoerd:

Operationeel:

- deelproject 1: Project management en communicatie
- deelproject 2: Beheer informatie-infrastructuur
- deelproject 3: Gegevensvoorziening

Strategisch:

- deelproject 4: Ontwikkeling platform uitwisseling data- en informatieproducten
- deelproject 5: Uitvoering advies Gegevensvoorziening Natuurbalans
- deelproject 6: Inventarisatie informatievoorziening Water en Milieu
- deelproject 7: Ontwikkeling infrastructuur Kennis Management

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Voor 2004 heeft de focus van het DINO-project zich meer geconcentreerd op de organisatie rond de gegevensvoorziening van de primaire processen van het MNP. I.s.m. de coördinator gegevensvoorziening NPB Wim Daamen en begeleid door adviesbureau HEC is door het DINO-projectteam is een advies gegeven over de verbetering van organisatie van de gegevensvoorziening van de Natuurbalans. Een aantal acties zijn hiervoor in 2004 al uitgevoerd.

Afgelopen jaar zijn de ontwikkelde systemen beheerd en is ervaring opgedaan met het gebruik bij de productie van de NB2004. Daarnaast is gekeken naar mogelijke uitbreiding van de informatie-infrastructuur met nieuwe systemen, te weten een modellencatalogus en webfolders (mogelijke vervanging van EIONET).

Verschenen rapportages:

Kooistra, L., O.M. Knol, J.G. Nienhuis & A.M. Schmidt. Analyse informatievoorziening Natuurbalans. NPB-werkdocument 04/02, Wageningen.

Verweij, P.J.F.M. & L. Kooistra. Advies vervanging EIONet door webfolders NPB-werkdocument 03/20, Wageningen.

Willemen, J.P.M. & Kooistra, L., 2004. Metadata catalogue European spatial datasets. Alterra-rapport 1062, WUR, Wageningen.

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 245.872(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 228.833(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Kennisbasis Landschap
Projectnummer: 230020-03
Projectleider: Joep Dirkx
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Doel project was: Visie formuleren op wijze waarop MNP over landschap wil rapporteren en deze uitwerken in een onderzoeksprogramma.
MNP wil kunnen rapporteren over ontwikkelingen in het Nederlandse landschap en het effect daarvan op de kwaliteit van het landschap. Door middel van een visie op landschap, is vastgelegd wat MNP precies wil rapporteren en welke consequenties dat heeft voor de kennisbasis. Die consequenties zijn uitgewerkt in een onderzoeksprogramma.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Projectresultaat op langere termijn is een functionele kennisbasis. Tussenresultaten die in 2004 zijn gerealiseerd zijn:

- Notitie die de MNP visie op landschap verwoordt en uitwerkt in een onderzoeksprogramma
- Externe workshop om visie te bediscussiëren met externe deskundigen (29 sept. 2004)
- Geannoteerde inhoudsopgave voor planbureaustudie
- Set van 7 onderzoeksvragen voor 2005, voortkomend uit onderzoeksprogramma
- Begeleiding onderbouwend onderzoek in 2004
- Input vanuit kennisbasis in MNP-producten (NVK-3, Thematische assessment Particulier en agrarisch natuurbeheer, Natuurcompendium)

Verschenen rapportages:

Werkdocument 2004-05
Ottens, H.F.L. & H.J.P. Timmermans
AVANAR; Afstemming Vraag en Aanbod Natuur als Recreatieruimte. Auditverslag

Visie op landschap

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 110.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 103.954(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Management en ondersteuning *)
Projecttitel: Secretariaat NPB
Projectnummer: 230021-02
Projectleider: Marjon Hinssen
Uitvoerende instellingen: NPB-W en NPB-Bilthoven
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers-, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Het secretariaat vervult de volgende taken:

- Afspraken bijhouden
- Archieffunctie
- Ondersteuning projectleiders
- Bereikbaarheid medewerkers verzorgen

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Het project heeft een procesmatig karakter. De beoogde taken zijn uitgevoerd, daar waar het nodig was in het proces.

Verschenen rapportages:

Niet van toepassing

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) €52.000 (planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) €48.170 (realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Management en ondersteuning *)
Projecttitel: NPB Management 2004
Projectnummer: 230022-02
Projectleider: Paul Hinssen
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Programmamanagement is gericht op de sturing, planning en control om zo een effectieve en efficiënte inzet van middelen en uitvoering van de projecten van het Natuurplanbureau te bereiken.

Sturing levert:

- Verslagen van overleg
- Voorbereiding van besluitvorming

Planning & Control levert:

- Jaarplan
- Kwartaalrapportages over voortgang
- Evaluatie van het jaarplan (voortgangsrapportage over het gehele jaar)
- Zo nodig verbetering van het kwaliteitssysteem
- Zo nodig actualisatie van het strategisch plan en het meerjarenprogramma

Resultaten en kennisoverdracht activiteiten:

Diverse overlegverslagen (o.a. CUI, Stuurgroep)

Jaarplan 2005

Kwartaalrapportages over voortgang (1^e, 2^e, 3^e kwartaal 2004)

Evaluatie van het jaarplan 2003 (voortgangsrapportage over het gehele jaar)

Verbetering van het kwaliteitssysteem (Kwaliteitshandboek versie 1.2)

Gestart met actualisatie van het strategisch plan en het meerjarenprogramma

Verschenen rapportages:

Werkdocument 2004-04 (projectverslagen 2003)

Jaarbericht WOT N&M 2004-2005

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 101.136(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 101.490(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: GMO (Gen. Manipulatie)
Projectnummer: 230022-03
Projectleider: Tia Hermans
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Doel: Is het mogelijk om door een koppeling van expertise ten aanzien van gewaskunde, voortplanting (dispersie) van gewassen en geo-informatie ruimtelijke implicaties van het telen van GG en niet-GG gewassen te bestuderen in algemene zin, maar ook op lokaal specifiek niveau. Dit laatste is in de nabije toekomst mogelijk relevant in de afstemming tussen actoren, bijvoorbeeld naburige telers of telers en natuurorganisaties t.a.v. telen van GG gewassen.

Inhoud: In een quick scan hebben onderzoekers van Plant Research International en Alterra een koppeling van expertise gemaakt. Hiertoe zijn ondermeer bestaande populatie- en dispersiemodellen aangepast en is gebruik gemaakt van het Landelijk bestand van Grondgebruik in Nederland (LGN). Een voorbeeld van een resultaat van deze koppeling is uitgewerkt voor het gewas maïs.

De teelt van GG-gewassen kan op verschillende wijzen ook invloed hebben op de biodiversiteit in natuurgebieden of via ferele (verwilderde) populaties in natuurgebieden op niet-GG-teelten. Met name speelt dit voor gewassen als koolzaad die in geringe mate kunnen kruisen met verwilderde of wilde varianten. Een voorbeeld van wat dit voor ruimtelijke implicaties kan hebben is eveneens uitgewerkt.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Op basis van de resultaten van de quick scan is geconcludeerd dat koppeling van genoemde expertises modellen opleveren die een relevante toolbox vormen voor beleidsondersteuning ten aanzien van coëxistentie van GG en niet-GG teelten. Kennisvragen ten aanzien van de schaal waarop maatregelen genomen moeten worden om coëxistentie veilig te stellen, kunnen hiermee beantwoord worden. Tevens kan de eventuele invloed van GG-teelten op natuurterreinen ruimtelijk worden verkend. Daarnaast bieden deze gecombineerde modellen door koppeling aan het LGN ook de mogelijkheid perceel/regio specifiek coëxistentie-maatregelen te ontwikkelen, te onderbouwen en te communiceren. Ten aanzien van elk van deze toepassingen is nadere modelparameterisering nog noodzakelijk.

Verschenen rapportages:

Ruimtelijke implicaties bij teelt genetisch gemodificeerde gewassen (interne notitie) Bert Lotz (PRI) en Tia Hermans (Alterra) Hans Baveco (Alterra) en Clemens van de Wiel (PRI)

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 11.800(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 12.995(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: DSS multiple stress
Projectnummer: 11025-01
Projectleider: Wieger Wamelink
Uitvoerende instellingen: Alterra
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Ontwikkeling van de modellen SMART en SUMO ten bate van de Natuurplanner. In 2004 is vooral gewerkt aan de afronding van de modellering voor het veenweide gebied en zijn daarvoor twee gebieden doorgerekend met de natuurplanner. Verder heeft er een uitgebreide parameterisatie en validatie plaats gevonden, is er een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd van SMART-SUMO voor schaalverschillen in de invoerkaarten en een gevoeligheidsanalyse van LARCH voor uitkomsten van SUMO. Tevens is er onderzoek gedaan naar de vertaling van N-beschikbaarheid naar Ellenberg N, een omrekening noodzakelijk voor de link tussen SMART en MOVE.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

De resultaten van het onderzoek uitgevoerd in 2004 zal worden vastgelegd in 4 PB-rapporten en een voortgangsrapport en worden afgerond in 2005.

Verschenen rapportages:

Planbureaurapport 1
Wamelink, G.W.W. & H.F. van Dobben
Effectiviteit van natuurbeheersscenario's in het veenweidegebied; een modelsimulatie met SMART2-SUMO2-MOVE2

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 25.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 25.000(realisatie)
Daarnaast 140.00 uit 384 en 25.000 uit 419
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *) Projecttitel: TA Agrarisch natuurbeheer (doorgeschoven van 2003) Projectnummer: LEI 20022 Projectleider: Tanja de Koeijer Uitvoerende instellingen: LEI Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur
Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving: Begeleiding van de modellering van de inpasbaarheid van agrarisch natuurbeheer op melkveebedrijven
Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten: Bijdrage aan de ontwikkeling van bedrijfseconomisch model en analyse van deelnamebereidheid van boeren aan agrarisch natuurbeheer.
Verschenen rapportages: Bijdrage aan MNP-rapport thematisch assessment agrarisch en particulier natuurbeheer te verschijnen in mei 2005
Startdatum: 01-01-2004 Einddatum: 31-12-2004 Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 13.593(planning) Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 10.140(realisatie) Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar Co-financierende partij: geen Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Bijdrage duurzaamheidsverkenning (doorgeschoven van 2003)
Projectnummer: LEI 20111
Projectleider: Hans van Meijl
Uitvoerende instellingen: LEI
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

De lange termijn CPB scenario's spelen een centrale rol binnen de duurzaamheidsverkenning. Helaas ontbreekt binnen deze verkenningen detail binnen de agrarische sector. Zo ontbreekt informatie over internationale handelsstromen voor agrarische producten. Deze handelsstromen vormen een cruciale input in het IMAGE model wat een belangrijke rol speelt binnen de duurzaamheidsverkenning m.b.t. het gebruik van energie, water en stikstof. In dit project staat de kwantificering van de internationale handel in landbouwproducten binnen de vier CPB scenario's (Oost, West, Thuis, Best?) voor 2020 centraal.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Resultaten zijn gebruikt in de duurzaamheidsverkenning en gepresenteerd in internationale fora. RIVM heeft aangegeven erg tevreden te zijn met name omdat er flexibel is ingespeeld op steeds wisselende koers van de Duurzaamheidsverkenning.

Verschenen rapportages:

B. Eickhout, J.C.M. van Meijl, P. Lucas, A.A. Tabeau*, H. van Zeijts, Four futures of agriculture and trade, Exploring policy reforms in agriculture and their impacts on trade, the environment and food security, RIVM report 50001900xx.

Eickhout, Bas, Hans van Meijl, Andrzej Tabeau, and Henk van Zeijts (2004), Between Liberalization and Protection: Four Long-term Scenarios for Trade, Poverty and the Environment, Presented at the Seventh Annual Conference on Global Economic Analysis, June, Washington, USA.

Kwaliteit en toekomst, RIVM 2004, hoofdstuk 6.

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 13.710(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 6.752(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Detachering Natuurplanbureau (doorgeschoven van 2003)
Projectnummer: LEI 20141
Projectleider: Aris Gaaff
Uitvoerende instellingen: LEI
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Invulling geven aan een economische invalshoek van de Planbureaufunctie met als hoofdaccent financiële stromen voor het natuurbeleid ten behoeve van de Natuurbalans 2005.

Het project strekt zich uit over de periode (medio) 2003 – (medio) 2005.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

In 2004 zijn de inhoudelijke activiteiten voor geldstromen ondergebracht in het gecombineerde project kosteneffectiviteit-natuurkosten-geldstromen (Ligthart/Van Rheenen), in tegenstelling tot 2003, waarin het een afzonderlijk project was. Alleen een zeer beperkt deel van de werkzaamheden in het begin van het jaar aan geldstromen zijn specifiek op dit project geboekt. Deze zijn, met de inzet vanuit hoofdzakelijk het eerdergenoemde project kosteneffectiviteit-natuurkosten-geldstromen gerapporteerd in de hieronder gepubliceerde rapportage. In de Milieubalans 2004 is hieruit een illustratie opgenomen.

Hiermee is het budget grotendeels doorgeschoven naar 2005 waarin verdere invulling van het project voorzien wordt.

Verschenen rapportages:

Zie projectnummer LEI 20225 Kosteneffectiviteit van Teunis van Rheenen

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 32.390(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 1.243(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: EU-geldstromen voor natuur in Nederland
Projectnummer: LEI 20178
Projectleider: Marc-Jeroen Bogaardt
Uitvoerende instellingen: LEI
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Het leveren van inzicht in de financiële stromen vanuit de Europese Unie die verbonden zijn met het natuurbeleid in Nederland t.b.v. de Natuurbalans 2005. Het verslag van het onderzoek beschrijft de omvang van de bedragen die in de afgelopen jaren door de overheden en particuliere organisaties is ontvangen uit de Structuurfondsen, Leader, Interreg, POP, Life Nature en Kaderprogramma's (en de cofinanciering) voor activiteiten t.b.v. het beschermen, herstellen of verbeteren van natuur en landschap in Nederland.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

De resultaten van het onderzoek dienen als input voor de Natuurbalans 2005. Begin maart 2005 is een concept rapport opgesteld en voorgelegd aan Aris Gaaff van het Natuurplanbureau t.b.v. de Natuurbalans 2005.

Verschenen rapportages:

In april 2005 wordt het LEI-rapport definitief.
Voorlopige titel is
Bogaardt, M.J., Verhoog, D., Europese geldstromen voor natuur en landschap in Nederland

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 30-04-2005
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 43.805(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 35.668(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: TA Natuurbeheer
Projectnummer: LEI 20194
Projectleider: Tanja de Koeijer
Uitvoerende instellingen: LEI
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Opzet en analyses voor thematisch assessment agrarisch en particulier natuurbeheer

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Inzicht in de ecologische effectiviteit van botanische pakketten, en in deelnamebereidheid van agrariers aan agrarisch natuurbeheer. Voor dit laatste is een bedrijfseconomisch model aangepast teneinde deze deelnamebereidheid te kunnen analyseren.

Daarnaast is een conceptrapportage thematisch assessment gereedgekomen die met name ingaat op drie aspecten te weten de deelnamebereidheid van boeren en particulieren, de kosten van het beheer en de ecologische effectiviteit van het beheer.

Verschenen rapportages:

t.b.v. MNP-rapport thematisch assessment agrarisch en particulier natuurbeheer mei 2005

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 117.460(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 104.882(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: TKM-LEI
Projectnummer: LEI 20195
Projectleider: Tanja de Koeijer
Uitvoerende instellingen: LEI
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Vraagarticulatie en aansturing van het onderbouwend onderzoek

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Tbv vraagarticulatie is workshop gehouden met gamma-wetenschappers ten einde onderzoeksvragen te identificeren. Vervolgens verdere uitwerking vragen t.b.v. 2005 en begeleiding van het onderbouwend onderzoek in 2004 evenals de onderlinge afstemming tussen de verschillende onderzoeken. Een deel van het onderzoek was gericht op toepassing in het thematisch assessment agrarisch en particulier natuurbeheer. Een ander deel op ontwikkeling modelinstrumentarium en datakoppeling evenals onderzoek t.b.v. Natuurbalans 2005 en de verdere ontwikkeling m.b.t. het meten en definiëren van kosten.

Verschenen rapportages:

Werkdocument 2004-08

Graadmeters economie / Programmering onderbouw onderzoek / Tussenstand 2004

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 50.000(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 50.165(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *) Projecttitel: Natuurbeheer onderbouwend onderzoek Projectnummer: LEI 20196 Projectleider: Tanja de Koeijer Uitvoerende instellingen: LEI Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur
Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving: Coördinatie en verdere ontwikkeling van het onderzoek rondom het thema natuurbeheer.
Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten: Opstart verbreding van het bosbouwinformatienet (LEI) naar natuurterreinen Opstart activiteiten koppeling ecologische databestanden met het Bedrijveninformatienet van het LEI Opzet onderzoek Koppeling economisch bedrijfsmodel en MNP-ecologische modellentrein Verschenen rapportages: Werkdocument 2004-06 Groeneveld, R.A. & B. de Knecht Natuur meten in het Bedrijven Informatienet. Een verkenning van de mogelijkheden
Startdatum: 01-01-2004 Einddatum: 31-12-2004 Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 50.000(planning) Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 49.995(realisatie) Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar Co-financierende partij: geen Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Kosteneffectiviteit LEI
Projectnummer: LEI 20225
Projectleider: Teunis van Rheeën
Uitvoerende instellingen: LEI
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr J.M.Dalhuisen LNV, directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

De vraag naar de kosteneffectiviteit van het natuurbeleid is niet nieuw, maar kreeg een impuls toen in 2001 boven op een al stijgend budget voor het natuurbeleid een extra claim werd gelegd in het zogenoemde Natuuroffensief. Ook de toenemende aandacht voor beleidsverantwoording (VBTB: Van Beleidsbegroting Tot Beleidsverantwoording) vormt de beleidsmatige achtergrond voor deze studie.

In aanvulling op de Tweede Natuurverkenning heeft het Natuurplanbureau in 2002 een *quick scan* naar de effectiviteit en doelmatigheid van het natuurbeleid uitgevoerd. Hoofdconclusie van deze quick scan was, dat: 'aangezien toepassingen van economische evaluatiemethoden binnen het natuurbeleid nog niet gebruikelijk zijn, gegevens voor een vergelijkend overzicht van kosteneffectiviteit dientengevolge schaars zijn.' (zie Lammers e.a., 2002).

Uit literatuuronderzoek blijkt bovendien dat bestaand kosteneffectiviteitonderzoek voor natuur zich veelal beperkt tot de relatie tussen een bepaald type fysieke maatregelen en natuurkwaliteit. Dit biedt geen inzicht in de relatieve bijdrage van verschillende typen fysieke maatregelen zoals areaaluitbreiding versus milieumaatregelen (zie Brink et al., 2003). In het bijzonder richt bestaand kosteneffectiviteitonderzoek voor natuur zich op de meest kosteneffectieve allocatie van land aan natuur. Het gaat in de meeste gevallen om een ex ante kosteneffectiviteit analyse, waarbij wordt gezocht naar de optimale omvang en allocatie van natuurgebieden om een gegeven doelstelling tegen minimale kosten te realiseren. Economische kosten betreffen in die analyses vooral het welvaartsverlies door verminderde productie uit agrarische activiteiten in deze gebieden.

Tegen deze achtergrond is het Milieu- en Natuurplanbureau in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit en het Ministerie van Financiën, gestart met de ontwikkeling van een methodiek waarmee de kosteneffectiviteit van het natuurbeleid kan worden bepaald. Hiermee moet het in de toekomst mogelijk worden om de vraag te beantwoorden of de doelen van het huidige natuurbeleid kunnen worden gerealiseerd met minder inzet van financiële middelen of met een gelijke inzet van financiële middelen een groter doelbereik gehaald kan worden.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Regelmatig zijn onze activiteiten besproken in de begeleidingscommissie van het NPB. Daar waren ook aanwezig onze contactpersonen van LNV en Financiën.

Verschenen rapportages:

Gaaff, A., P.J. Rijk, M.J. Koning, W. van Veen, Uitgaven voor landbouw, natuur en infrastructuur 1990-2003; achtergronddocument bij de Milieubalans 2004. Werkdocument 2004/03 van het Milieu- en Natuurplanbureau.

Onze rapportage zal op korte termijn gepubliceerd worden

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 153.106(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 154.393(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Programmamanagement 394
Projectnummer: LEI 20227
Projectleider: Floor Brouwer
Uitvoerende instellingen: LEI
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Sturing, planning en control om een effectieve en efficiënte inzet van middelen en uitvoering van projecten van het Natuurplanbureau door het LEI te bewerkstelligen.

- Verwerven sturingsinformatie en bijdrage aan sturingsoverleg.
- Bijdrage aan jaarplan en begroting
- Bijdrage aan strategisch plan, meerjarenprogramma en integratieplan MNP.
-

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Contactpersoon LEI draagt zorg voor een tijdig en adequaat financieel beheer voor activiteiten die door LEI in het kader van programma 394 worden uitgevoerd.

Inbreng bijeenkomsten PCN als deelprogrammaleider economie (augustus – december 2004), inclusief voorbereiding onderbouwend onderzoek 2005 (tendering, selectie pre-offertes en voorbereiding offertes onderbouwend onderzoek 2005)

Verschenen rapportages:

Kwartaalrapportages over voortgang projecten in programma 394

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 42.660(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 43.144(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)

Projecttitel: Uitgaven LNV en LEI-expertise

Projectnummer: LEI 20259

Projectleider: Aris Gaaff

Uitvoerende instellingen: LEI

Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur

Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Het doel was tweeledig:

- 1 een bijdrage leveren aan de toentertijd geplande Voorjaarsbalans van de Natuurbalans 2004, namelijk het relateren van uitgaven voor natuur aan beleidsprestaties. Het project richtte zich op het in beeld brengen van gebudgetteerde en gerealiseerde uitgaven van het ministerie van LNV over de periode 2002-2004.
- 2 coördinatie van inhoudelijke LEI-inbreng voor de Natuurbalans 2004. De nadruk daarbij lag op tot stand brengen van een inhoudelijke sociaal-economische bijdrage aan het thema "actoren" van de Natuurbalans 2004 (naast de door andere WUR-onderdelen te leveren ecologische en bestuurskundige bijdragen).

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

1. eerst heeft een selectie van indicatoren plaatsgevonden die samen een beeld geven van de beleidsprestaties. Vervolgens is een consistent overzicht samengesteld waaruit zowel de ontwikkeling in de tijd als de absolute bedragen van uitgaven aan deze indicatoren is af te lezen. Tezamen met de (buiten dit project) verzamelde gegevensreeksen van beleidsprestaties is een ex post beoordeling mogelijk gemaakt van de beleidsprestaties afgezet tegen de middelen. Het was de bedoeling deze in de Voorjaarsbalans op te nemen, maar er is besloten dat deze niet uit te brengen. De resultaten zijn vastgelegd in een werkdocument. Ervaring en verder ontwikkelde expertise zijn verspreid binnen het Milieu- en natuurplanbureau.
2. Voor Natuurbalans 2004 is door verschillende individuele onderzoekers van het LEI een bijdrage geleverd in de workshop "actoren". Door een team van LEI-medewerkers is door middel van 3 notities een inhoudelijke bijdrage geleverd met sociaal-economische aspecten (actoren, recreatie en EHS). Een case "Stad en Ommeland" van LEI-medewerkers is opgenomen in Natuurbalans 2004. De werkzaamheden voor dit onderdeel hebben ertoe bijgedragen dat voor Natuurbalans 2005 aan de relatie actoren-geldstromen extra aandacht wordt besteed vanuit LEI.

Verschenen rapportages:

Werkdocument 2004-11

Koning, M en A. Gaaff,

Indicatoren financiële middelen voor natuur van LNV; beschrijving van uitgaven en prestaties over 2002-2004;

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 20.540(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 21.165(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Bijdrage Internationaal LEI
Projectnummer: LEI 20279
Projectleider: Aris Gaaff
Uitvoerende instellingen: LEI
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Doel van het project is een bijdrage te leveren aan het onderdeel "internationaal" van Natuurbalans 2004, namelijk de Europese geldstromen voor natuur. Dit omvat het identificeren en bepalen van de belangrijkste financiële bijdragen van de EU aan realisering van natuurbeleid in Nederland. Hiertoe zijn de verschillende stromen vanuit de EU in beeld gebracht (structuurfondsen, plattelandontwikkeling, intern beleid). De analyse spitst zich toe op de bijdrage vanuit het POP, die naar verhouding het grootst is.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Het resultaat is inzicht in de bijdrage vanuit de EU via de voornaamste geldstromen. Dit is in Natuurbalans 2004 opgenomen en via dat kanaal gecommuniceerd. Tevens is het onderzoekswerk vastgelegd als onderdeel van een achtergronddocument (zie hieronder). Verder heeft kennisoverdracht plaatsgevonden over EU geldstromen als zodanig binnen betrokken (deel)projectteams van het MNP.

Verschenen rapportages:

Bouwma, I., P. Chardon, J.A.M. Janssen, F. Kistenkas, A. Gaaff, G.P. Beugelink, Implementatie van EU-natuurbeleid en-fondsen in Nederland; Planbureau rapport 4 van het Natuurplanbureau, 2004

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 8.440(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 8.018(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *) Projecttitel: LOG Ondersteuning NPB 2004 Projectnummer: LEI 20286 Projectleider: Marcel Betgen Uitvoerende instellingen: LEI Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur
Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving: Logistieke ondersteuning voor figuren die voor de Natuurbalans door het LEI moeten worden aangeleverd.
Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten: Levering van figuren in een door het NPB voorgeschreven format
Verschenen rapportages: Natuurbalans
Startdatum: 01-01-2004 Einddatum: 31-12-2004 Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 11.830(planning) Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 8.987(realisatie) Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar Co-financierende partij: geen Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Hoofdstuk actoren in NB 2004
Projectnummer: LEI 20307
Projectleider: Huib Silvis
Uitvoerende instellingen: LEI
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Dit project had tot doel samenhangende schriftelijke rapportages te leveren ten behoeve van het hoofdstuk Actoren in de Natuurbalans 2004. Daarbij zou onderscheid worden gemaakt tussen de volgende thema's:

- EHS: rol van agrariers en andere particulieren;
- Grondmarkt: rol van projectontwikkelaars;
- Recreatie: rol van recreatieondernemers en agrariërs.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

De directe output van het project bestaat uit een drietal notities voor de Natuurbalans 2004:

- Actoren in de grondmarkt
- Actoren in natuur en recreatie
- Realisatie van de EHS: bijdragen van particulieren en agrariërs

Daarnaast is commentaar geleverd op concept-teksten van de Natuurbalans 2004

Verschenen rapportages:

De notities zijn benut voor de Natuurbalans 2004.

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 20.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 19.632(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Profiel deelnemers AN en WLO-scenario's
Projectnummer: LEI 20332
Projectleider: Tanja de Koeijer
Uitvoerende instellingen: LEI
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Schetsen van welk type agrarische bedrijven welk type agrarisch beheer uitvoeren. Tevens werd gekeken naar de oppervlakte beheer die de verschillende typen bedrijven voor hun rekening namen.

Daarnaast is de inpasbaarheid van agr. Natuurbeheer bij boeren verkend voor verschillende scenario's die opgesteld zijn t.b.v. Welzijn en Leefomgeving studie in samenwerking met het CPB.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Een overzicht van het type bedrijven die bijdragen aan het agrarisch natuurbeheer waarbij tevens inzicht is in welk beheer ze uitvoeren. De resultaten hiervan worden gebruikt in het Thematisch Assessment Agrarisch en Particulier natuurbeheer. Wat betreft de WLO-scenario's is geanalyseerd wat de omvang van de deelnamebereidheid van boeren aan agrarisch natuurbeheer is voor twee relevante scenario's.

De resultaten zullen gebruikt worden in de WLO-studie en in het thematisch assessment agrarisch en particulier natuurbeheer.

Verschenen rapportages:

Profiel deelnemers Interne notitie die basis vormt voor onderdeel in het thematisch assessment agrarisch en particulier natuurbeheer te verschijnen mei 2005
Werkdocument NPB inpasbaarheid agrarisch natuurbeheer voor de WLO-scenario's (in voorbereiding)

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 26.740(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 26.295(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: ME-AVP
Projectnummer: LEI 20339
Projectleider: Tom Kuhlman
Uitvoerende instellingen: LEI
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Het opstellen van een monitorings- en evaluatiesysteem voor de Agenda Vitaal Platteland en het daarbij behorende Meerjarenprogramma; daarvan de economische dimensie.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Er is een notitie geproduceerd waarin de economische en ruimtelijke dimensies worden besproken, en indicatoren worden voorgesteld. Voor die indicatoren zijn ook voorlopige factsheets opgesteld. Verder hebben leden van het team aan drie workshops over het thema deelgenomen.

Verschenen rapportages:

Verslag van werkzaamheden in 2004 en werkplan voor 2005, plus de hierboven genoemde documenten.

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-03-2005
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 40.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 25.784(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Natuurbalans 2004
Projectnummer: LEI 40147
Projectleider: Liesbeth Balk-Theuws
Uitvoerende instellingen: LEI
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Bijdrage aan Natuurbalans

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Verschenen rapportages:

Planbureaurapport 14
Balk-Theuws, L.W.
Stad en ommeland, actoren nader in beeld gebracht
Achtergronddocument bij Natuurbalans 2004

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 6.423(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 7.413(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)

Projecttitel: TKM-PRI

Projectnummer: PRI 7100301901

Projectleider: Pieter Vereijken

Uitvoerende instellingen: PRI

Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur

Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Inbreng inzake de relatie landbouw-milieu-natuur bij het managen van de kennis binnen NPB.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

Bijdragen aan articulatie van vragen en selectie van projecten voor onderbouwend onderzoek.

Verschenen rapportages:

Geen

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 6.330(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 6.360(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureaufunctie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Opsporing en karakterisering van soortenrijke plekken
Projectnummer: PRI 7100301902
Projectleider: Pieter Vereijken
Uitvoerende instellingen: PRI
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

"kan de EHS de Hotspots van de achteruitgaande doelsoorten ruimtelijk-economisch efficiënter beschermen?". De EHS is immers niet consistent opgebouwd; grote delen zoals de voormalige Staatsbossen zijn verkregen door schenkingen. Om te onderzoeken of deze vraag terecht is en het antwoord correct, is een passende methode gezocht: het bouwen van Arken, net als Noach, om de complete collectie van doelsoorten ruimtelijk zo efficiënt mogelijk te beschermen. De Arken zijn gebouwd voor drie soortsgroepen, waarvan de ruimtelijke verspreiding goed in kaart is gebracht (hogere planten, resp. broedvogels en dagvlinders). De Arken bestaan uit minimale collecties van waarnemingscellen c.q. Hotspots die alle doelsoorten bevatten. Hierbij moet elke soort minimaal in 1 cel (kleinst mogelijke Ark) of 2 cellen, 3 cellen enz. tot een maximum van 50 cellen (grootste Ark) voorkomen, voor zover soorten deze streeftallen nog halen. Omdat het gaat om duizenden waarnemingscellen en honderden soorten, zijn de Arken gebouwd met een wiskundige optimalisatietechniek: simulated annealing. De Ark-cellen zijn geen Hotspots zondermeer, maar complementaire Hotspots: tesamen dekken ze de doelsoorten in het gewenste veelvoud van cellen, voor zover de doelsoorten nog in zoveel cellen voorkomen, dat ze dit "streeftal" halen.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:
Hotspots onvoldoende beschermd door EHS

De resultaten tonen aan dat de vraagarticulatie terecht is en het antwoord correct: ombouw van EHS tot Ark kan de complementaire Hotspots van doelsoorten hogere planten, broedvogels en dagvlinders ruimtelijk-economisch efficiënter beschermen. Want alarmerend hoge percentages Ark-cellen worden door de EHS minder dan 50% gedekt, zelfs minder dan 10% of 1% (Tabel 6). Bij planten, vlinders en hun meervoudige Hotspots met elkaar en de vogels komt dit neer op minder dan 0,5 resp. 0,1 en 0,01 km² (bij vogels 12,5 resp. 2,5 en 0,025 km²). Dit maakt het begrijpelijk, waarom de biodiversiteit chronisch is blijven afnemen, ofschoon de EHS de afgelopen decennia met duizenden km² is vergroot. Want al die tijd heeft men de zeldzame soorten voor een groot deel in kwetsbare snippers gelaten, blootgesteld aan de bekende bedreigingen verstoring, verzuring, vermesting, verdroging en isolement.

Mate en wijze van ombouw

Cruciale beleidsvraag bij de ombouw van EHS tot Ark is, van welke streeftallen moet of mag worden uitgegaan bij de diverse soortsgroepen. Want hoe hoger de streeftallen, des te meer de EHS moet worden omgebouwd. Dit is geraamd voor de streeftallen 1, 10 en 50. Om de complementaire Hotspots van de 3 soortsgroepen een

minimale bescherming te geven, moeten de Ark-cellen waarin ze zijn opgespoord in totaal circa 25, resp. 363 en 1606 km² extra krijgen boven hun huidige dekking door de EHS (Tabel 7). Omdat de complementaire Hotspots van de 3 soortsgroepen zo slecht worden gedekt door de EHS, zal de biodiversiteit ongetwijfeld blijven afnemen. Daarom is het raadzaam met spoed te beginnen met ombouw van de EHS naar een Ark met de Hotspots van alle Doelsoorten. Omdat voor de benodigde extra dekking de budgetten ontbreken, kan dit het beste worden gerealiseerd door uitruil van laagwaardige EHS-snipperen voor Complementaire Hotspots of beschermende grond eromheen. De laagwaardige snippers blijven over als de belangrijkste overige soortsgroepen aan de Arkkaart (Fig. 5a) worden toegevoegd, zoals zoogdieren, reptielen, amfibieën, varens, mossen, paddestoelen, libellen, loopkevers etc. Bovendien mogen deze uit te ruilen snippers geen Hotspots van Landschap en Watersysteem bevatten (Hoofdstuk 2).

Voordelen van ombouw voor het natuurbeleid

Het ombouwen van de EHS tot Ark heeft naast betere dekking van Hotspots nog een groot ruimtelijk-economisch voordeel: flexibilisering van het beschermd gebied c.q. het natuurbeleid! De Ark bestaat nl. uit 3 soorten waarnemingscellen: "onmisbaar" (bevat doelsoort die streeftal niet haalt), "meerreden" (helpt meerdere doelsoorten het streeftal halen en is daardoor moeilijk vervangbaar) en "eenreden" (helpt één van de doelsoorten het streeftal halen, maar is vervangbaar). De Ark bevat in principe geen enkele "geenreden cel", terwijl de EHS er rijk aan is. Ombouwen van de EHS tot Ark betekent, dat laagwaardige EHS-delen, die voor de Ark geenreden cellen bevatten, bij confrontatie met ruimte-claims van andere functies kunnen worden vrijgegeven (met verevening, zoals hieronder aangegeven). Hetzelfde geldt voor de eenreden cellen, maar deze dienen te worden gecompenseerd door gelijkwaardige cellen elders. Deze flexibilisering zal veel bijval krijgen bij alle partijen, collectief en privaat, die nu vaak te lijden hebben van de inflexibiliteit van het natuurbeleid c.q. de EHS. Het ombouwen van de EHS tot Ark kan het natuurbeleid naast ruimtelijk-economisch meer efficiëntie en flexibiliteit ook meer draagvlak bezorgen! De EHS mist draagvlak omdat het een wetenschappelijk-ambtelijke constructie is, die weinig gemeen heeft met de natuurvisie van de gemiddelde burger. Een Ark voor de doelsoorten spreekt meer aan, iedereen kent het verhaal van Noach en zijn opdracht om de schepping te helpen overleven. Een Ark voor de doelsoorten is dus een krachtige metafoor die appelleert aan de zorgplicht van de mens voor zijn medeschepselen. Als dat even efficiënt en wendbaar kan als Noach dat indertijd deed, dan kan de Ark in principe op meer steun rekenen dan de EHS.

Verschenen rapportages:

Kan het natuurbeleid ruimtelijk-economisch efficiënter?

Pieter.H.Vereijken

1. EHS ombouwen tot Ark (met Hotspots van Doelsoorten)

Michiel J.W. Jansen, Wies M.L. Akkermans

2. EHS ombouwen tot Integrale Ark (met Hotspots van Doelsoorten, Landschap en Watersysteem)

& Igor G. Staritsky

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 67.500(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 71.447(realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: PRI-Programmamanagement
Projectnummer: PRI 7100301903
Projectleider: Hein Korevaar
Uitvoerende instellingen: PRI
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Coördineren, plannen en bewaken van de bijdrage en budget van PRI in het Natuurplanbureau. Afstemming met Alterra, LEI en RIVM en intern binnen PRI. Lidmaatschap van adviescommissie ARK.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

In 2004 is een aantal malen overlegd met o.a. Paul Hinssen, Harm Houweling en Wim Lammers over een meer structurele inzet van PRI in komende jaren t.b.v. de Natuurplanbureau functies. Dit overleg is voorjaar 2004 gestart vanuit de constatering dat PRI als kleine partner steeds op ad hoc basis betrokken was bij Natuurplanbureau producten.

Er zijn afspraken gemaakt dat Biometris een permanente rol krijgt in het project Kennismanagement en dat de verdere inzet van PRI in WOT 394 op projectbasis wordt geregeld. De Programmaleiding van Natuurplanbureau zal erop letten dat NPB-projectleiders nagaan waar mogelijke inzet van expertise van PRI-medewerkers zinvol kan zijn.

Verschenen rapportages:

Geen

Startdatum: 01-01-2004
Einddatum: 31-12-2004
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 10.000(planning)
Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 6.795 (realisatie)
Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar
Co-financierende partij: geen
Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: GMO
Projectnummer: PRI 7100301904
Projectleider: Bert Lotz / Clemens van de Wiel
Uitvoerende instellingen: PRI
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

De Nederlandse overheid zal, na toelating en introductie van genetische gemodificeerde (GG) gewassen in Europa, ondernemers de vrije keus geven deze gewassen al dan niet te verbouwen. Belangrijke vragen zijn in hoeverre de teelten van GG- en niet-GG-gewassen naast elkaar kunnen plaatsvinden (coëxistentie) en welke maatregelen daartoe moeten worden genomen. De teelt van GG-gewassen kan op verschillende wijzen ook invloed hebben op de biodiversiteit in natuurgebieden of via feral (verwilderde) populaties in natuurgebieden op niet-GG-teelten. Met name speelt dit voor gewassen als koolzaad die in geringe mate kunnen kruisen met verwilderde of wilde varianten. Er is gekeken naar de mogelijkheden om via een koppeling van expertise ten aanzien van gewaskunde, voortplanting (dispersie) van gewassen en geo-informatie de ruimtelijke implicaties van het telen van GG en niet-GG gewassen in kaart te brengen. Dit zal in de nabije toekomst van belang kunnen zijn voor de afstemming tussen actoren, bijvoorbeeld naburige telers of telers en natuurorganisaties.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

In een quick-scan zijn de mogelijkheden in kaart gebracht. Deze quick-scan is gerapporteerd naar het Natuurplanbureau en naar LNV.

Verschenen rapportages:

Quick-scan "Ruimtelijke implicaties bij teelt genetisch gemodificeerde gewassen" (Bert Lotz* en Tia Hermans** (red), en Hans Baveco** en Clemens van de Wiel* in een coproductie van PRI* en Alterra** van september 2004)

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 2.500(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 2.647(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

Programma 394
Natuurplanbureau functie

Resultaten 2004 per project

Programmathema: Wettelijke producten *)
Projecttitel: Algoritmen voor stochastische gevoeligheidsanalyse
Projectnummer: PRI 7200013000
Projectleider: Michiel Jansen
Uitvoerende instellingen: PRI
Doelgroep/probleemhebber: LNV-directie Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: Dr. J.T.C.M. Sprangers, LNV-directie Natuur

Doel en beknopte inhoudelijke beschrijving:

Een knelpunt bij de kwaliteitsbewaking en -verbetering van de modellen van de Milieu- en Natuurplanbureau's is dat er in het algemeen weinig bekend is over de nauwkeurigheid van de uitspraken die met de modellen worden gemaakt. Het routinematig uitvoeren van stochastische gevoeligheidsanalyse op de belangrijkste modeluitspraken zou een belangrijke verbetering van deze situatie kunnen opleveren. Het project richt zich op het verruimen van de technische mogelijkheden tot uitvoering van stochastische gevoeligheidsanalyse.

Tastbaar doel van het project is een collectie van algoritmen in de stijl van de fameuze serie Numerical Recipes. Modelbouwers kunnen deze algoritmen inbouwen in hun software. Bijvoorbeeld door modeluitspraken direct te voorzien van een nauwkeurigheidsindicatie, maar ook door faciliteiten voor gevoeligheidsanalyse toe te voegen aan meer generieke frameworks voor het bouwen en koppelen van modellen. In 2004 is gewerkt aan het naar buiten brengen en afronden van het project. Het uitgeven van de definitieve publicatie is in 2004 net niet gelukt. De projectleider zal een en ander in 2005 in eigen tijd afronden.

Resultaten en kennisoverdrachtactiviteiten:

- presentatie in vorm van poster op SAMO 2004, maart, te Santa Fe, New Mexico (reis- en verblijfkosten voor rekening van SAMO 2004 organisatie)

Verschenen rapportages:

- In April 2005 verschijnt versie 1.0 als werkdocument op website www.natuurplanbureau.nl: Jansen, M.J.W. (2005) ASSA: Algorithms for stochastic sensitivity analysis, Version 1.0. Manual & C-code. Reeks 'Planbureau-werk in uitvoering', Werkdocument 2005/xx, Natuurplanbureau, Wageningen.

Startdatum: 01-01-2004

Einddatum: 31-12-2004

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 21.100(planning)

Totaal projectbudget in 2004 (k€) € 21.094(realisatie)

Onderbouwing personele, materiële en overige kosten: op aanvraag beschikbaar

Co-financierende partij: geen

Commitment van begeleidingcommissie bij contrafinanciering: n.v.t.

*)thema's in 2004 waren:

1. Wettelijke producten
2. Ecologie en biodiversiteit
3. Landschap
4. Bestuur en Samenleving
5. Economie
6. Instrumentarium, datalogistiek en communicatie
7. Management en ondersteuning

